

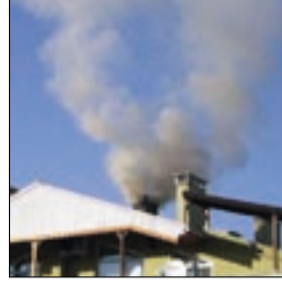
Ayın Ondördü
ve Xalê Cemil

Kültür-Sanat • sayfa 13

Ovama ve
Onuruma
Dokunma!

Ekoloji • sayfa 16

Raziye Ana İlk
Sayfayı Anlattı

Yaşam • sayfa 19

'Pirsgirêka Netewî Jinên Her Çar Parçeyên Kurdistanê Li Hev Nêzîk

ÊDÎ BES E HAMLESİNİN İKİNCİ AŞAMASINI GÜÇLENDİRELİM

"Edi Bes e" hamlesinin yürütücü güçlerinden olan YJA (Yêkîtiya Jinên Azad) örgütü, geçen üç aylık dönemi değerlendirerek, önümüzdeki dönem hedeflerine ilişkin önemli açıklamalarda bulundu.

sayfa 3

'AVAKIRINA YEKÎTIYA NETEWÎ XEWNA ME TEVAN YA BI SALAN E'

Lêgerên jinên Kurd di derbarê yekîtiya netewî de didome. Di navbera Kurdan de pêşxistina yekîtiya netewî a demokratîk wê pêşiya polîtîkayên înkâr û îmhayê bigre. Em bi vê rastiyê derketin rê û bi kesên di rêxistinên jinên Kurd ên li Başurê Kurdistanê de dixebitin re hevpeyvîn çêkir.

sayfa 7

Gazetemizin yeni bir sayısında yine siz değerli okuyucularımızla birlikteyiz. Sıcak gelişmelerle dolu dolu geçen bir ayı daha geride bıraktık. Kürt Halk Önderliği Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü ve Kürt sorununa demokratik barışçıl bir çözüm amacıyla başlatılmış olan Êdî Bes e Hamlesinin II. aşaması devam ediyor.

Sayfa 3

- ✓ Şık Giyimli Faşizm /Gündem sayfa 4
- ✓ Finans Kapitalin Kadın ... /Dosya sayfa 6
- ✓ Gençlik Festivalinden ... /Yeni Kuşak sayfa 7
- ✓ Ölüm Sessizliğini Bozmalıyız /Perspektif sayfa 8
- ✓ Rapora Newekheviya Zayendiyê ... /Kurdî sayfa 9
- ✓ 'We Verbreken de Stilte' /Dutch sayfa 12
- ✓ Sınır Ötesi /Kültür-Sanat sayfa 14

Şiddeti Üç Gen Tetikliyor

Aileden yoksun veya kötü koşullar içinde yetişmiş bazı genç erkeklerin, vahşi suçlular haline gelmelerinde üç genin rol oynayabileceği bildirildi.

Amerikalı araştırmacılar, monoaminlerin parçalanmasını sağlayan monoamin oksidaz A enzimini kodlayan MAOA geninin belirli bir varyasyonu olan 2R'nin, suç teşkil eden davranışa yol açabildiği, bu genin varyasyonuna sahip kişilerde şiddet ve suç teşkil eden davranışın çok yüksek oranda görüldüğünü söylediler.

Kuzey Carolina Üniversitesi'nde görevli sosyoloji profesörü Guang Guo liderliğindeki ekibin yaptığı araştırmanın, Ulusal Ergen Sağlığı Dikkey Çalışması'nın verileri

doğrultusunda yalnızca genç erkekler üzerinde yapıldığı belirtildi.

Araştırmada, MAOA, dopamin taşıyıcısı 1 (DAT1) ve dopamin D2 alıcısı (DRD2) genlerinin, genç erkeklerde okul veya ailede de sorunlar yaşandığında kötü davranışla ilişkilendiğinin görüldüğü kaydedildi. American Sociological Review dergisinde yayımlanan araştırma süresince söz konusu genç erkeklerle baş başa görüldüğü ve bu kişilerden kan örneklerinin alındığı, gençlerin bazı sorulara verdiği yanıtların ciddi biçimde suç teşkil

eden davranış skalasına girdiği belirtildi.

Haber Merkezi

Böbrek Taşı Vakaları Artabilir

ABD Teksas Üniversitesinden araştırmacılar, küresel ısınma hızının, BM'nin 2007'deki tahminleri gibi olması halinde en kurak bölgelerde böbrek taşı vakalarının yüzde 30 artabileceğini, 2050 yılında 1,6 ila 2,2 milyon yeni vaka rastlanabileceğini ve tedavinin ABD ekonomisine 1 milyar dolara mal olabileceğini belirttiler.

Araştırmaya imza atanlardan Margaret Pearle, "bu araştırmanın, küresel ısınmanın insan sağlığı üzerindeki doğrudan sonucunun ilk örneklerinden biri olduğunu" belirterek, normalden daha sıcakla geçildiğinde böbrek taşı riskinde hızlı artış gözlemlendiğini söyledi.

Araştırmacılarından Tom Brikowski de BM'nin sıcaklık tahminleriyle böbrek taşı vakaları arasındaki oranı hesaplayarak bunun insanlar üzerin-

deki etkilerini matematiksel olarak ölçmeye çalıştı. Buna göre ABD'nin "böbrek taşı kuşağı" Alabama, Arkansas, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, Kuzey Karolayna, Güney Karolayna ve Tennessee olarak belirlendi.

Araştırmada "benzer sıcaklık değişimlerinin dünyanın diğer bölgelerinde de beklenebileceğine" dikkat çekildi.

Nethaber

Kıyamet Grip Virüsüyle Gelecek!

Raporun oldukça önemli detayları var! İşte kıyamet senaryosu;

Independent gazetesinin "Dünya katili grip salgınına karşı uyarıldı" başlıklı haberinde İngiliz Hükümetinin sağlık uzman-

larına hazırlattığı şok raporun sonuçlarına yer verildi:

İngiltere hükümeti, 50 milyon kişiyi öldürebilecek bir grip salgınının kaçınılmaz bir biçimde yayılmasına karşı dünyanın önlem almakta başarısız olduğu uyarısında bulundu. Bakanlar, erken uyarı

sistemlerinin eşgüdüm açısından eksik olduğunu, vizyondan ve berraklıktan da yoksun olduğunu söyledi. Hükümetin bu ifadesi Lordlar Kamarası Hükümetler arası Örgütler Komitesi'nin raporunda yer aldı. Rapor, Dünya Sağlık Örgütü'nü işlevsiz olmakla suçluyor. Hükümete göre 1968'den bu yana bu tür bir salgın olmasa da yeni bir salgın kaçınılmaz. Bakanlara göre böylesi bir salgın tüm dünyada 2 ila 50 milyon kişiyi, İngiltere'de ise 75 bine yakın kişiyi öldürebilir. Yılda 800 milyon kişinin dünya genelinde turistik seyahat yaptığı düşünülürse bu tür bir salgının çok hızlı bir şekilde yayılması engellenemeyebilir.

saglikhaber.pro

İngiliz hükümeti, dünya nüfusunun bir anda 50 milyon azalacağını duyurdu! Bu iddia hazırlanan bir rapora dayanıyor. Dünya 1968'ten sonra ilk kez bu kadar büyük bir salgın hastalığın pençesine düşecek!

İngiliz Hükümetinin şok sağlık raporu dünyayı sarstı.

Yaşam Genleri Değiştiriyor

ABD'nin Johns Hopkins Üniversitesi'nin araştırmacıları, çevre koşulları ve beslenme gibi faktörlerle yaşam boyunca herkesin gen yapısında çeşitli değişiklikler olduğunu tespit ettiler.

Maryland eyaletindeki üniversitede yürütülen ve Amerikan Tıp Vakfı'nın bilimsel yayınında yarın yayınlanacak çalışmada, bilimadamları, DNA üzerindeki epigenetik (kalıtsal etkilerden çok dışardan gelen etkilerin sonucu) işaretlerin, kişinin yaşamı boyunca değişiklik gösterdiğini ve değişikliklerle

rin büyüklüğünün aynı aile bireyleri arasında benzer olduğunu belirlediler.

Yaşlanmayla kanser gibi hastalıkların ortaya çıkmasını açıklayabilecek bu araştırmayı yürüten Johns Hopkins Üni-

versitesi Tıp Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik bölümünden Dr Andrew Feinberg, epigenetiğin modern tıbbın kalbinde olduğunu görmeye başladıklarını belirterek, her hücrede aynı olan DNA zincirinden ayrı olarak, beslenme rejiminin veya çevre faktörlerinin etkisiyle epigenetik değişikliklerin meydana gelebileceğini kaydetti.

Bilimadamı, "Epigenetik diyabet, otizm ve kanser gibi hastalıklarda rol oynuyor olabilir" diye konuştu.

onpunto.com

Beynin Serüven Merkezi Bulundu

Bilim adamları, beyinde insanları serüvene iten bir merkez buldu. Neuron dergisinde yayımlanan araştırmanın sonuçlarına göre, bu buluşun, bazı insanların alışverişe çıktıklarında yeni ürünleri satın alma tuzağına düşmesinin nedeninin bulunmasına yardımcı olacağı tahmin ediliyor.

Bilim adamları, beyinde insanları serüvene iten bir merkez buldu. Neuron dergisinde yayımlanan araştırmanın sonuçlarına göre, bu buluşun, bazı insanların alışverişe çıktıklarında yeni ürünleri satın alma tuzağına düşmesinin nedeninin bulunmasına yardımcı olacağı tahmin ediliyor.

İngiliz araştırmacılar, beyindeki kan akışını ölçerken, dencelerin olağan dışı nesnelere seçtiği zaman beyinde "ventral

striatum" olarak bilinen bölgenin daha çok faaliyete geçtiğini buldu. Araştırma ekibinin başı doktor Bianca Wittmann, "yeni ve bilinmedik tecrübeler arayışının, insanlar ve hayvanların temel davranış eğilimlerinden biri olduğunu" belirtti. Wittmann, avantajları uzun dönemde görülecek olsa da yeni seçenekleri denemenin akla uygun geldiğini de kaydetti.

fmalev.com

newaya *Şin*

Geçtiğimiz günlerde Sayın Öcalan'a verilen yeni hücre cezası ve saçlarının kendi iradesi dışında kazıtılmasına karşı; Kürt halkı ve demokratik çevreler tarafından gösterilen tepkiler devam ediyor. Özellikle başta Türkiye ve Kürdistan cezaevlerinde bu durumu protesto amaçlı PKK'li tutuklu ve hükümlerin saçlarını kazıtması, dışarda da yankı bularak, aynı eylem biçimi hızlanarak devam etti.

Kürdistan'da yaşanan savaş yoğunlaşarak devam ediyor. Son günlerde tanık olduğumuz orman yangınları, Kürdistan coğrafyasının insansızlaştırılması politikalarıyla birlikte doğanın da tahrip edilerek yaşanılmaz hale getirilmesi amacını taşıyan insanlık dışı uygulamaların düzeyini gözler önüne bir kez daha sermektedir.

Kürdistan ve Türkiye'de yaşanan savaş durumu, anti-demokratik uygulamalarla birlikte mevcut hakim güçlerin Ortadoğu ve Kürdistan üzerinde yürüttüğü politikalar, Sayın Abdullah Öcalan'ın içinde bulunduğu durum ve geliştirilen Êdî Bes e Hamlesinin II. aşamasına ilişkin olarak YJA (Yekitiya Jina Azad) örgütü, geçtiğimiz üç aylık süreci değerlendirerek önümüzdeki döneme ilişkin stratejisini açıkladı. YJA gücü yönetiminin bu konulara ilişkin görüşlerine yer verdiğimiz haberi gazetemizin 3. gündem sayfasında bulabilirsiniz.

Savaşların, anti demokratik yasa ve uygulamaların, egemen hakim milliyetçi, dinci ve cinsiyetçi strateji ve politikaların uygulandığı günümüz dünyasında her geçen gün insan hakları konusunda da ortaya çıkan tablo tabii ki iç açıcı olmamaktadır. Dünya genelinde insan hakları konusunda yaşanan hak ihlalleri ve bu konu hakkındaki tahlillerini Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı ile yapılan röportajımızda bulabilirsiniz.

Geçtiğimiz ayda Avrupa'da örgütlü bulunan Kürt Kadınları yıllık konfranslarını gerçekleştirdiler. Konferans bileşimi, geçen bir yıllık süreci, sosyal, siyasal, ekonomik her alanda değerlendirmesini yaparak önümüzdeki dönem çalışmalarını hangi yönde geliştireceklerinin kararlarını aldılar. Özgür Kadın ve Yeni Yaşam, Önderliği ve Kürdistan'ı Özgürleştirecektir sloganı ile sonuçlandırılan konferans haberine ilişkin ayrıntıları önemle takip edeceğimizi düşünüyoruz.

Gazetemizin dosya bölümünde geçtiğimiz ay ilk bölümü yayınlanan 'Kapital Finansın Kadın Katliamı' başlıklı değerlendirme yazısı pek çok okuyucumuz tarafında beğenilmişti, bu serimizde II. ve son bölümünü yayınlıyoruz.

Kürt Gençlerinin Almanya'da her yıl gerçekleştirdikleri Mazlum Doğan Gençlik Festivali bu yıl 12 Temmuz'da Almanya'nın Köln şehrinde gerçekleştirildi. Festivalde oldukça renkli sahneler yaşandı, festivale ilişkin izlenimler sizler için kaleme alındı. Özellikle festivale katılmayanların izlenim yazısını kaçırmamaları gerektiğini düşünüyoruz.

Kültür-Sanata dair hazırladığımız 'Ayn On Dördü ve Xalê Cemil başlıklı çarpıcı yazıyı bulabilirsiniz. Henüz ondördüne varmadan kendisinden yaşça çok büyük olan bir erkekle zorla evlendirilen ve aynı yıl intihar eden bir kadının yaşadıkları ber kalamla dile getirilmiş.

Amed'in Lice İlçesinin Fis Köyü'nde 27 Kasım 1978'de PKK'nin kuruluş kongresinin yapıldığı evin sahibi ve PKK'nin öncü kadrolarından Alaattin, Seyfettin ve Ferzende Zoğurlu'nun annesi Raziye Zoğurlu hayatını kaybetti. Kendisiyle vefat etmeden önce yapılan, PKK öncülerini eve konuk ettiği günü anlatan yazıyı yayınlıyoruz.

Gazetemizin bu ayki portre sayfasında yer verdiğimiz kişi; Ressam Nevin Güngör Reşan. Reşan, ünlü Kürt edebiyatçı, yazar, şair, mimar vs. portrelerinin yer aldığı 110 parçadan oluşan kişisel resim sergisini çeşitli il ve farklı mekanlarda sergileyerek Kürtlerde bir ilke imza atıyor. Reşan ve eşi, birçok Kürt bölgesini gezmiş, tanıklarla konuşmuş, dönemin elbiseleri, yaşam tarzlarını araştırmış, çok zor olan portre çalışmalarına imza atmış. İçinde büyük bir emek ürünü olan bu çalışmaya ilişkin kendisiyle yapılan söyleşi büyük bir ilgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz.

Êdî Bes e Hamlesinin II. Aşamasını Güçlendirelim!

Kürt Halk Önderliğinin Özgürlüğü ve Kürt sorununa demokratik barışçıl bir çözüm amacıyla Kürt Halkı ve öncü örgütlenmeleri tarafından başlatılan "Êdî Bes e Hamlesi" ikinci aşamasıyla devam ediyor. Kampanyanın yürütücü güçlerinden YJA (Yekitiya Jinên Azad) örgütü, geçen üç aylık dönemi değerlendirerek önümüzdeki dönem hedeflerine ilişkin önemli açıklamalarda bulundu.

Kırlı ittifak arayışları sürdürülüyor

ABD'nin Türkiye'ye yönelik geliştirdiği müdahale ile yeniden bir sistem oluşturmaya çalıştığını ortaya koyan YJA; AKP üzerinden bölge devletleri arasında yeni ilişkilerin geliştirilmek istendiğini ifade ederek, oluşturulmak istenen bu yeni sistemin yeni tarzdaki ilişkiler ve ortaklaşmalar ile tamamlanmak istendiğini belirtti. Özellikle Türkiye, Irak ve yerel hükümet arasında yakınlaşmanın sağlandığı, belli başlı konularda ortaklaşmanın öngörüldüğü gelişmelere Erdoğan'ın son Irak ziyaretiyle birlikte önemli adımlar atılarak ulaşıldığı değerlendirildi. YJA Örgütü devamlı "biçim verilen bu ilişkiler ile birlikte ABD, Irak ve yerel hükümet arasında yapılan gizli görüşmelerin ve anlaşmaların olması, bunların bir kısmının basına sızdırılması da, geliştirilecek çeşitli anlaşma ve ittifaklarda Kürtlerin denetim altında tutularak sömürgeleştirilmesi amacını taşıdığı bir kez daha ortaya koymaktadır." dedi. Gelişen bu durumların yeni olmadığını, amaçlanan siyasal hedeflerin açığa çıkmasının ifadesi olduğunu, Kürtler arasında 'böl, parçala, yönet' politikasının iki yüzlülük bir politika olarak güncelliğini yitirmeden devam ettirildiğine yeniden tanık olduğunu söyleyen YJA; bu gerçekliğin Özgürlük Hareketi tarafından her zaman gündemde tutulduğunu, Kürtler arasında demokratik ulusal birliğin geliştirilmesinin, mevcut politikaların önünü alacağını vurguladı. Devamlı "ABD tarafından Özgürlük Hareketimiz başta olmak üzere, tüm Kürtler üzerinde kurmak istediği hegemonik politikaların başarıya gitme şansı ise gelen aşamada zayıf olmaktadır. Kürt halkının yurtseverliği, her parçadaki ör-

gütlülük ve halkın daha fazla hareketimize karşı gösterdiği ilgi ve güven, Kürtleri karşı karşıya getirerek çatıştırmaya politikalarını boşa çıkartacak zemini oluşturmaktadır. Özgürlük Hareketi olarak daha fazla halka sahip çıkan, güven oluşturan yaklaşım içerisinde olmamız, demokratik ulusal birliği geliştirecek çeşitli çalışmalara ağırlık vermemiz Kürt halkına kazandıracaktır," dedi.

İktidar kavgası Kürt Halk Önderliği söz konusu olduğunda duruyor

KCK Önderliği Türkiye'de yaşanan siyasal krizin bir hegemonik çatışma olduğu belirlemesi temelinde, bu çatışmaların direkt İmralı üzerindeki uygulamalara da etkisi olduğunu değerlendiren YJA; her iki tarafın çatışmasında uzlaşılan tek konunun Kürt Halk Önderliği ve Kürt Özgürlük Hareketi olduğunu belirterek, farklı konularda da bir iktidar kavgasının yürütüldüğüne dikkat çekti. Bu iktidar kavgasının Kürt Halk Önderliği söz konusu olduğunda durduğunu söyleyen YJA, açıklamasında devamlı; "yaşanan siyasal krizin nasıl sonuçlanacağı bilinmemekle birlikte, krizli sürecin uzaması halinde ortaya çıkacak sonuçların çözümsüzlüğü daha fazla derinleştirileceği nettir. Siyasal krizin yarattığı karmaşanın yaşandığı böyle bir süreçte tecrit, hücre vb. uygulamalarla Önderliğimiz üzerindeki baskının arttırılarak, teslimiyeti dayatan uygulamaların daha da tımandırılacağı aşıkardır. Diğer yandan çatışmalı ve krizli sürecin uzaması belirsiz, muğlak ortamı geliştirecek, Kürt sorunu dahil birçok sorunun çözüm bulmasının önü alınmış olacaktır", dedi. Özünde iki tarafın çatışması gibi ortaya konulan krizin, Türkiye halklarının demokratik arayışlarının önünü almayı da hedeflediğini ifade eden Yekitiya Jinên Azad; toplumun bu tür sorunlar ile meşgul edilerek, bir yandan Kürt halkına karşı baskı derinleştirilirken, bir yandan da çeşitli ekonomik yatırımlarla yabancı sermayeye her şeyin satıldığını belirtti.

Örgütlülük, Bilinçlendirme ve Eylemsellik Esastır

Böyle bir siyasal konjektürel durum içerisinde gelişen önemli adımlardan birinin Êdî Bes e Hamlesinin ikinci aşama-

Êdî Bes e Hamlesinin ikinci aşaması; gelişen kitle serhildanlarının örgütlü güce dönüşmesi, halk bilinçlenmesi ve eylemsellikleri ile iç içe geçmelidir.

sı olduğu belirtilen açıklamada, kampanyanın ilk aşamasına ilişkin şu değerlendirme yapıldı; "hamlenin birinci aşamasında halk, gerilla, hareket arasında gelişen birbiri tamamlayan ve bütünleyen siyasal, örgütsel ve eylemsellik düzeyi önemli bir gücü açığa çıkardı. Devletin, Önderlik ve Özgürlük Hareketimiz üzerinde halk ve gerilla, halk ve Önderliğimizi ayırıştırma politikalarını boşa çıkarmıştır. Daha fazla Önderlik, halk, gerilla bütünleşmesi yaşanmıştır." Hamlenin birinci aşamasında böyle bir gelişim yakalanarak ikinci aşamaya giriş yapıldığı belirtilen açıklamada, ikinci aşamanın bu nedenle birinci aşamanın gerisine düşmemesi, birinciyi aşan bir gelişim içerisinde olmasının önemine değinildi.

Devamlı; "ikinci aşamayı gelişen kitle serhildanlarını örgütlü güce dönüştürme, halkı bilinçlendirme faaliyetleri ve eylemsellikler ile iç içe geçmesi olarak belirledik. Halk iradesini açığa çıkarmada, konfederal sistemin pratikleşmesi açısından bundan sonraki süreçte bu amaçlı çalışmaların süreklileştirilerek devam ettirilmesi gerekecektir. Yani bu çalışmaların dönemsel ele alınmaması gerekmektedir" dendi.

İkinci Aşamayı Pasif Kılan, Etkili Eylemselliklerin Olmamasıdır

İkinci aşamayı pasif kılan, neredeyse birincinin gerisine düşüren etkili eylemselliklerin olmamasını eleştiri konusu yapan YJA örgütü; Kadın Hareketinin hamleyi sahiplenmesi gerektiğini belirtti. "Hamlenin sahiplenilmesinde ve yürütülmesinde kadın hareketi açısından önemli olurken, aynı duruş ve katılım ikinci aşama açısından da ortaya konulmalıdır. Önderlik üzerinde geliştirilen hücre uygulamalarını geriletecek kitlesel, siyasal tutumların geliştirilmesi gerekmektedir. Daha özgün ve bir bütün kadın kitlesini harekete geçirecek etkili eylemselliklerin geliştirilmesi ve özellikle kuzeyde hamleyi "Sayın Öcalan" kampanyası ile sınırlamamak önemlidir. Tüm bunları değerlendirdiğimizde YJA kadın hareketimizin buna göre yeniden planlamalara gitmesi gerekmektedir" dedi.

Kadına dair

Derya
Koçgiri

Erkeğin Özgürleşmesi Zor mudur?

Bir kadın kumsalda yürürken kumların arasında ayağına takılan şeyi kaldırıp bakıyor ki masalarda anlatılan Alattin'in lambasına benzer bir lamba. "Tarihi bir lamba olsa gerek, götürüp saklayayım" diye düşünürken lambanın içinden bir cin fırlıyor. Kadına; "Dile benden ne diler-sen!" diyor. Kadın kumsala bir harita çizerek dünyanın savaş olan bölgelerini gösteriyor ve "buralara barış ve huzur getir" diyor. Cin "bu çok zor, daha kolay bir şey dile" diyor. Kadın bir süre düşünüyor. "O zaman beni anlayacak, benimle eşit ve özgür paylaşımı geliştirecek bir erkek yarat" diyor. Cin, kızarak "ver o haritayı, daha zorunu istedin" diyor.

Evet, bu bir fıkra ama gerçeği yansıtır. Cin bile dünyanın herhangi bir yerindeki sorunu çözebileceğini, fakat iktidarcılıktan arınmış bir erkek yaratmanın zorluğunu ortaya koyuyor. Kadın özgürlük mücadelesinin bir aşaması, kadının bilincini geliştirip iradesini ortaya çıkartacak örgütlü gücü yaratmaktır. Diğer bir aşaması ise erkeğin de özgürleşmesini geliştirmek, iktidarcı zihniyetten arındırarak kadınlara eşit ve özgür paylaşımı yaratmasını sağlamaktır.

Kadının özgürleşmesi erkeği de etkilemektedir. Kadının bilinçlenmesi, erkeğin bilinç kazanmasını da sağlamaktadır. Birbirini etkileyen iki olgu ve gerçeklik olması kadar, birbirinden ayrılan yanların olduğunu da bilmek gerekiyor.

Birincisi; kadınlar özgürlüğü bir ihtiyaç olarak görüyor. Erkek böyle bir sorunu olduğunu düşünmüyor.

İkincisi; kadınlar bu ihtiyaçtan kaynaklı daha fazla örgütlü olmayı gerekli görüyor. Erkekler ise ihtiyaç olmayan bir örgütlülüğü zaten gündemlerine almıyor.

Böyle düşünen erkekler de var. Ancak böyle düşünen erkekler nicel ve nitelik olarak az oldukları gibi, inandıkları bu gerçeğin gelişmesi için ciddi bir çaba içerisine de girmiyorlar. Hatta böyle düşünen erkekler, kendilerini diğer erkeklerden ayırıştırarak ne kadar demokrat, aydın, özgürlükçü olduklarını, kadınları anladıklarını da yeri gelince bol bol anlatıyorlar. Kadın özgürlük mücadelesine inanmış, kadın özgürleşmeden erkeğin, toplumun da özgürleşmeyeceğini düşünen erkeklerin yapması gerekenler vardır. Ne yazık ki özgürlük mücadelemizde de karşılaştığımız birçok örnekte olduğu gibi, erkeklerin inandıklarını yapma cesaretini gösterememişleri en büyük çelişkili durumdur. Kadın özgürlük mücadelesine inanarak katılmak öncelikle cesaret ve bedel vermeyi gerektiriyor. Çünkü risklerle dolu bir mücadele ve birçok engel ile karşı karşıya gelmek mümkün. Risk ve bedel verilmesi gerektiğinde erkeklerin demokratlıkları da, aydınlıkları da, kadın özgürlük mücadelesini anladıkları da gerçek yüzünü açığa çıkarıyor. Yani demokrat olarak kendisini gören veya yansıtan erkeğin, kendi çıkarına dokunan sınırlarda manevra yaptığını, deyim yerindeyse yan çizdiğini iyi biliyoruz. Sorumluluk olarak paylaşımında bulunmaktan çok, kendi çıkarlarına göre bir denge oluşturmaya çalışıyorlar. Kumaz ve ince politikalarla kadınları da ikna etmeyi çoğu zaman başarıyorlar.

Kendilerine dokunulacağını anladıkları zaman ya sessiz kalıyorlar ya da sorunu sadece kadının üstüne atıyorlar. Böyle bir sorunları olmadıklarını düşünen erkekler bir yere kadar anlam verebiliriz. Ya da böyle düşünen erkekleri aydınlatmak daha kolay olabilir. Fakat kadın özgürlük mücadelesinin doğruluğuna inanıp da, buna göre yaşamayan, çaba ve emek içerisinde olmayan erkeklerin daha fazla sorgulanmasına ihtiyaç vardır. Farkında olmayan bir kişiden çok fazla bir şey istemek mümkün değildir. Ancak farkında olup da yapmayan erkekten, hesap sormak gerekiyor. Kadın özgürlük mücadelesi öncelikle kadınların derin bilinci ve örgütlülüğü ile başarıya gidecektir. Beş bin yıllık egemen kültürün gelişmesini sağlayan erkek zihniyetinin aşılmasında, erkeklerin bu kadar ucuz politikalarla kadınlara yaklaşması ise kabul edilemez. "Bizim böyle bir sorumuz yok, siz söylüyorsunuz, buyurun bizi de özgürleştirin" demek ile "kadınları anlıyor, onların mücadelesini doğru buluyoruz" diyerek hiç birşey yapmayan anlayış özde aynıdır. Erkeğin kumaz bir politikasıdır.

Erkeğin özgürleşmesi kadının özgürleşmesinden daha zordur. Çünkü temel fark erkeğin kadından kendisini daha özgür görmesidir. Ama olmayacak bir şey değildir.

Kadın karşısında geliştirilen çeşitli insani tutum ve davranışları "demokrat erkek" kisvesi altında gizleyen erkeklerin, iktidarcılıktan arınmanın bu olmadığını bilmesi gerekir. Egemen zihniyetten arınmak her şeyden önce büyük bir inancı, emeği ve bedel vermeyi gerektiriyor. Evet, erkekler öncelikle kadın karşısında şu veya bu kavramları kendilerine yakıştırarak ne kadar mücadele ettiklerini bir kenara bırakmalılar. Herhangi bir kavramı kendilerine yakıştırmadan önce zor olan, fakat zorun da gelişebileceğine inanç getirerek, söylem ve eylem arasında bütünsellik kurarak işe başlasınlar. İnanın her şey daha kolay olacaktır.

Şık Giyimli Faşizm...

Uluslar arası kuruluşların yayınladığı raporlar dünya genelinde artan insan hakları ihlallerinin tehlikeli boyutlara ulaştığını gösteriyor. Bu dönemin ayırt edici özelliği yüzyıllardır insanlığın verdiği mücadeleler sonucunda kazanılmış değerlerin, yasal olarak güvenceye alınmış birçok hakkın adım adım yavaş yavaş çekilip alınmasıdır. Bazen "güvenlik" adına, bazen "terörle mücadele" adına veya her tür sözde "gerekliklik" adına haklar ve değerler bir bir gasp edilmekte. Küresel emperyalist güçlerin 11 Eylül'den sonra "terörle mücadele" adına başlattıkları bu süreç derinleşerek devam ediyor. Bütün bu olumsuz gidişatın nedenlerini İnsan hakları ihlalleri üzerine yaptığı çalışmalarla bilinen İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'ya sorduk. İnsan hakları, işkence ve şiddet üzerine araştırmalar yapan Fincancı, işkence davasında polislerin işkence yaptığını ilişkin rapor vermesinden dolayı 2000 yılında Adli Tıp Kurumu'ndaki görevinden alınmıştır.

• Dünya genelinde insan hakları ihlallerindeki artışı neye bağlıyorsunuz?

Dünya genelinde insan hakları çalışmalarını yapmak üzere birçok ülkeyi ziyaret ediyorum. Bu çalışmalar yaşananları nesnel olarak görme olanağı sağlıyor. Yüzyıllarca insanlık adına elde edilmiş kazanımların birer birer erozyona uğradığını görüyorum. Örneğin, İngiltere'de gözaltı süresini 40 güne uzattılar. Terörle mücadele adı altında yaptılar bunu. Dünyadaki tüm ülkeler güvenliği özgürlüğün önüne geçirmiş durumda. Var olan bir takım haklar, kazanımlar böylece ortadan kaldırılıyor. Tabii ki insan hakları belgeleri hala varlığını sürdürüyor. Ama insanlarda da bu belgelerin herhangi bir işlevi olmadığı duygusu yaratılıyor. Yani güvenlik adına insanlarda güvensizlik duygusu yaratan paradoksal bir durumla karşı karşıyayız.

• Çizdiğiniz bu tablo içerisinde 'tarih boyunca kazanılmış haklar ve değerler konusunda tehlikeli bir gerileme vardır' diyebilir miyiz?

Tabii ki. Bunu çok açıkça söyleyebiliriz. Aslında çok pervasızca davranıyorlar. Bir biçimde insan haklarının çok da önemli olmadığını hepimize gösteriyorlar. Özellikle Ortadoğu'da yaşananlar 2000'li yıllarla birlikte çok daha farklı bir dünya oluşturma yönünde önemli adımlardı. Yani güvenliği önceleyen bir dünya oluşturacaklarını iddia ediyorlardı. Onun için Irak'ı işgal ettiler ve Afganistan'da, Pakistan'da, Irak'ta insanları ciddi anlamda işkence-lerden geçirdiler. Bütün dünya TV'lerden Guantanamo'da işkence sahnelerini izledi. Aslında bunlar öyle basına sızdırılmış görüntüler değildi. Tüm dünyaya verilen bir mesajdı. Bugün "Afganistan'da, Irak'taki-lerin başına gelenler sizin de başınıza gelebilir" diyorlar. İşkencenin doğasına ait bir tespit vardır; işkence; doğrudan uygulandığı kişiye yönelik bir eylem değil, bütün topluma verilen bir mesajdır. Belki bir kişi, üç kişi üzerinden yapılıyor ama bütün topluma her an kendilerinin aynı şiddete maruz kalabileceği mesajı veriliyor. Kendisinin sadece işkence görmesi değil, akrabasının, komşusunun ya da bir sokak ötede oturan bir insanın işkence gördüğünü biliyor olmasıdır sorun. Bu bireysel durum tüm topluma yayılıyor.

• İnsan hakları ihlallerindeki artışı salt güvenlik kaygısıyla açıklayabilir miyiz? Terörizm ve güvenlik kaygısı bir politik argüman olarak kullanılıyor diyebilir miyiz?

Tabii ki. Toplum içindeki tepkilerin bir araya getirilmesine, örgütlenmesine bir karşı çıkışı ve engellemeyi amaçlıyor.

Çünkü bu sistem insani bir sistem değildir. Ekonomik ve sosyal alanda ortaya çıkan tablo aslında tüm dünya halklarının başkaldırmasını gerektiren bir tablodur. Ama bu başkaldırığı nasıl engelleyecekler? Tarih boyunca bunları baskı altına alacak, korkutacak, sindirecek araçlar oluşturulmuştur. Günümüzde ise "terörizm ile mücadele" başlığı altında insanlara yöneltilmiş şiddet eylemlerini görüyoruz. Dolayısı ile tam da bütün halkları sindirmeyi hedefleyen bir araçtır bu.

• Derinleştirilmiş küresel bir bastırma hareketiyle karşı karşıyayız.

Elbette. "Terör koşullarında insan haklarının korunması, gözetilmesi çok olanaklı değildir, sınırlandırmak gerekmektedir" gibi açıklamalar yapıyorlar. Örneğin; geçtiğimiz ay, sanıyorum ABD senatosunda bir işkence yönteminin sorgulama yöntemi olarak kabul edilmesi için ciddi bir tartışma yürütüldü. Daha önce bu mümkün değildi. Diyorlar ki "su ile soluksuz bırakma yöntemi bir sorgulama yöntemi olabilir mi?" Şimdi niye bu noktaya geldik? Aslında bu ciddi bir ekonomik krizin, sömürünün ve dolayısı ile bunların görünmez kılınmasının aracı olarak değerlendirmek gerekiyor. Neyin baskılandırılması ve sindirilmesi? Halkların baskılandırılması ve sindirilmesi. Çünkü onlara karşı ciddi bir sömürü var, bu sömürünün görünmez kılınması için de böyle bir yöntem gerekiyor. Nasıl yaparsınız? Sokak ortasında adam vurursunuz, işkenceyi, faili meçhulleri arttırırsınız. Bu noktada ayrımcılıklar, ırkçılık, yeniden ulusçuluk gibi kavramların ısıtılıp gündeme gelmesi gerçekleşir. Bunları ne zaman gördük? Hep ekonomik kriz dönemlerinde gördük. 2. Dünya Savaşındaki ekonomik kriz ırkçılığa, faşizme götürdü. Bugün de böyle. Pazar alanları daraldı, yeni alanlara ihtiyaç var. Ancak faşizmle bunun üzerine gitmek mümkün olabiliyor. Bu sistemi faşizm olarak tanımlamak dışında başka seçeneğimiz yok. Küresel faşizm. Hani daha şık giyimli bir faşizm...

• Dünya genelinde insan hakları ihlallerindeki artışa karşılık sokaktaki insanın tavırını nasıl görüyorsunuz? Şiddet gerçekten amacına ulaşıyor mu?

Önemli oranda amacına ulaşıyor diye düşünüyorum. İnsanların politikaya ilişkin yaklaşımları, politika yapma biçimleri, gündelik yaşamda yapmak zorunda oldukları seçimleri belirleyen bir durum var. Ancak pek çok ülkede soldan yana da bir yönelim var. Bütün bu baskıya ve sindirmeye rağmen insanların soldan seçimler yapmaya başladığını görüyorsunuz. Güney Amerika örnekleri çok olumlu örneklerdir. Küresel emperyalizm ve faşizm karşısında küresel bir mücadeleden de bahsetmek mümkündür. Bugün geldiğimiz noktada sınırlar içinde kalan mücadele yöntemleri yeterli değildir. Sınırları aşan hareketler gerekiyor. Karşımızda topyekün bir saldırı varsa o saldırıya karşı topyekün bir başkaldırı olmalı. Ben Fransa'daki işçinin yaşadıklarını hissedebilmeliyim, Fransa'daki işçi de Kürtlerin yaşadıklarını hissetmeli. Eğer hissetmiyorsa kendi mücadelesinin de eksik kalacağını bilmek zorunda.

• Şiddet ötekileştirme diyebilir miyiz buna?

Tabii ki bir ötekileştirme var. Fransa'da sokaktaki sıradan Fransız diyor ki; "onlar şöyle işler yapıyorlar, onlar zaten terörist". Tam da yapmak istedikleri algılama bu işte. Ötekileştirmeleri kırarak mekanizmalara ihtiyaç var. Örneğin, hep dikkatimi çeken bir durum var; Fransa'daki Türkler ya da Kürtler ya da Danimarka, Almanya'dakiler kendi içlerinde kapalı yaşıyorlar. Dolayısı ile yaşadıkları o ülkenin insanları ile ilişkilenemiyorlar. Bu kapalı ya-

şama biçimi o sokaktaki insanın zaten doğrudan onu ötekileştirmesine yol açıyor. Hele bir de o devlet tarafından onlara yönelik bir şiddet uygulandığında, zaten ötekildi, "onlar bunu hak ediyor" duygusu yaygınlaşıyor. Halbuki o ülkenin sendikalarına, derneklerine girip çıkmak, onlarla birlikte bu dünyanın vatandaşı olduğumuzu ve bu dünyayı güzelleştirmek için birlikte mücadele etmek zorunda olduğumuzu anlatmalıyız.

• Türkiye'de uygulanan şiddeti ve toplum üzerindeki etkilerini nasıl yorumluyorsunuz?

Türkiye'de insanların toplu sağaltım süreçlerinden geçmeleri gerekiyor. Şimdi düşündüğümüzde 12 Eylül sürecinde 650 bin kişi gözaltına alınmış. Herkesin yakın çevresinden 10'a yakın kişi olduğunu düşününseniz 6,5 milyon insan yakın biçimde işkenceden etkilenmiş oluyor. Bunun da etrafında 10 kişilik halka düşününseniz 65 milyon insan eder ki, tüm toplum demektir bu. Tüm toplum bunun farkında ama bu farkındalık bir mücadele yaratmıyor. Çünkü o kadar büyük bir şiddet ve kurtulamadıkları işkence boyutu var. İnsanlar ölmüş, faili meçhuller olmuş ve yeterince ses getirilememiş. Yani öğrenilmiş bir çaresizlik içindeler. Bunu nasıl sağaltabiliriz? Son zamanlarda cezasızlığa karşı mücadele etmek için üç beş veya daha fazla işkence davasında ciddi yargılama süreçleri başlatmak ve cezalar veya tazminatlar oluşturmaya çalışarak insanların ruhunu iyileştirecek bir şeyler yaratmak gerekiyor diye düşünüyorum. 'Adalet iyileştirir' diye bir söz vardır. Onun için Diyarbakır'da Gerçeği Araştırma Komisyonu oluşturduk.

• Kendi gerçekliğiyle yüzleşme süreci de diyebiliriz buna...

Bu yüzleşme kaçınılmaz. Eğer yüzleşme olmazsa Türkiye'nin yakın geleceğiyle ilgili çok ciddi kaygılarım var. Ancak yüzleşme ile bu yükselen faşizmi ve milliyetçi dalgayı engellemek mümkün olabilir. Yaşananları göstermediğiniz sürece, karşı taraftan bir özür almadığımız müddetçe bu faşizm gittikçe yükselecektir. Yaşananların çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda hak ve adalet komisyonu gerçekten çok önemli bir iş yaptı Güney Afrika'da. Süreci gerçekten değiştirdi, başka yöne kanallandı. Devlet eli ile gerçekleşen şiddeti yargılayıp yüzleştirmediniz sürece, toplumdaki farklı dinamikleri değiştirme ve geliştirme imkanı gerçekleştiremezsiniz. İnsan olmaktan onur duyabileceğimiz bir dünya yaratma adına adım atacak bu birlikte yapmak zorundayız.

Toplumsal Alan Stratejik Önemde

Cinsiyetçiliğe, dinciliğe, milliyetçiliğe ve bilimciliğe karşı ideolojik mücadeleyi yükseltmek temel çıkış noktamızdır.

YJA (Yekîtiya Jinên Azad) Avrupa Örgütü 17-19 Haziran 2008 tarihleri arasında 5. Konferansını gerçekleştirdi. Konferansta kadın çalışmalarının bir yıllık süreç değerlendirilmesi yapıldı. Gerçekleştirilen tartışmalar sonucunda kadın özgürlük düzeyinin daha da derinleştirilmesi temelinde kararlaşmalara ve planlamalara gidildi.

YJA; yayınladığı Konferans sonuç bildirisinde siyasal süreç değerlendirmesiyle birlikte ulaşılan kararları da kamuoyuna açıkladı.

KCK Önderliği ve "Êdî Bes e" Hamlesi

Êdî Bes e Hamlesinin I. aşamasının, uluslararası konplonun derinleşerek devam ettiği bir süreçte hayata geçirildiğini belirten YJA Bildirisinde, KCK Önderliği şahsında, başta kadınlar ve Kürt halkı olmak üzere tüm ezilenlere beyaz işkence ve ölümün dayatıldığına dikkat çekildi. Diyarbakır zindan vahşetinin daha da inceltilmiş bir halinin İmralı'da uygulandığını ortaya koyan bildiriye, KCK Önderliğinin içinde bulunduğu koşulların, bütün Kürt halkının ve kadınlarının mahkum edilmek istendiği koşulların ifadesi olduğu belirtildi. Bu temelde çeşitli kararlara giden YJA Avrupa Örgütü bildirisinde, özellikle özgürlük ideolojisi ve felsefesini kadın merkezli konfederal sistemin temelini oturtmanın önemine vurgu yaparak kadının, cinsiyetçiliğe, militarizme, milliyetçiliğe, bilimciliğe ve her tür dinciliğe karşı mücadele ederek kadın aydınlanmasının derinleştirileceğine değinildi.

KCK Önderliğinin mevcut yaşadığı süreç ve koşullara yönelik Kürt halkında ve tüm kamuoyunda duyarlılık yaratılması için yoğun tartışma platformlarının, seminerlerin, sempozyumların düzenlenmesinin can alıcı önemini ortaya koyan bildiriye "KCK Önderliğinin acil tedavisi, yer değişikliğinin sağlanması ve özgürlüğü için başta AIHM olmak üzere AP, AK, BM gibi kurumlar düzeyinde bu konuda adım atmaya zorlayacak her türlü etkinliğin, demokratik eylemselliklerin düzenlenmesi gerekmektedir" açıklamasına yer verildi.

Toplumsal Alan ve Örgütlenme

Avrupa'da uzun yıllara dayanan bir kadın özgürlük ve örgütlülük çalışmasının olduğu belirtilen YJA Avrupa Örgütü açıklamasında; kadın özgürlük ideolojisi, kadın hareketi ve örgütlenme amaçlarını halen kadın kitlesine sağlıklı bir şekilde taşıyamadığı tespitinde bulunuldu. Toplumsal cinsiyetçiliği aşarak cinsiyet özgürlüğünü sağlamayı esas alan demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlükçü toplum paradigmasının kendi temel felsefe ve amaçları haline getirdiklerini ortaya koyan YJA bildirisinde; devamla "toplumsal alana stratejik yaklaşmak, hak ettiği önemi ve değeri vermek, toplumda kadına yönelik her türlü şiddetin karşısında durmak, cinsiyetçiliğe, dinciliğe, milliyetçiliğe ve bilimciliğe karşı ideolojik mücadeleyi yükseltmek temel çıkış noktasıdır" dendi.

Demokratik, ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü paradigma temelinde toplumun ve ailenin dönüştürülmesi ve özellikle Avrupa'da artan aile içi şiddetin önüne geçmek için kadın örgütlülüğünün geliştirilmesi gerektiğini vurgulayan YJA bildirisinde; toplumsal alanda cins özgürlüğüne karşı geliştirilen geri ve geleneksel yaklaşımlara karşı mücadele edilmesinin önemine dikkat çekildi.

Buna göre toplum içerisinde kadına dayatılan geri, geleneksel ve kadına karşı sergilenen haksız tutumlarla uzlaşan, liberal ve salt maddiyatçı yaklaşımlara karşı mücadele edilmesi gerektiğini belirten Yekîtiya Jinên Azad Örgütü; zorla evlilik, berdel, küçük yaşta evlendirme, başlık parası ve ismarlama gelin gibi toplum içerisinde yaşanan geri yaklaşımlarla mücadelenin önemine dikkat çekiyor.

Kapitalizmin geliştirdiği ve özellikle gençlik içerisinde gittikçe yaygınlaşan uyuşturucu, fuhuş vb. olguların tehlikeli boyutlara ulaştığını belirten YJA açıklamasında; gençler ve ebeveynlerin bilgilendirilmesiyle bütün bunların önüne geçilebileceği vurgulandı. Açıklamada "hem kadınlara hem de topluma dönük Demokratik Ekolojik Cinsiyet Özgürlükçü Toplum Paradigması temelinde çalışmaların yürü-

tülmesi, yine YJA'nın dine dönük çeşitli etkinlikler yaparak AKP'nin sahte din anlayışının teşhir edilmesi gerekmektedir" ifadelerine yer verildi.

Bölge Kadın Meclisleri

Kadın meclisleşmesi çalışmalarının YJA örgütlülüğünün temeli olduğu vurgulanan bildiriye, semtlerde, alanlarda ve bölgelerde kadın kitlesinin kendisi hakkında her tür karar ve uygulama gücünün merkezi olan meclisleşme çalışmalarına ağırlık vermesi gerektiği belirtildi. Devamla, "toplumsal eğitimlerin yanısıra giderek sosyal sorunlara daha fazla eğilmek, bu konuda meclisleri çözümde muhatap kılmak gerekmektedir. Kadınların kendi özgün sorunlarını tartıştığı, çözüm ürettiği yerler olarak meclisleşmeleri geliştirmeliyiz. Ancak kadın meclislerimiz hem işleyiş, hem de çalışma tarzı olarak henüz tam oturulamamıştır ve işlevini yerine getirememektedir. Konfederal sistemimizin yaşamsallaşması, taban örgütlenmesini geliştirmek ve meclisleri aktif çalıştırarak mümkün. Bu nedenle önümüzdeki süreçte de meclis çalışmalarına ağırlık vermek, var olan meclisleri daha işler kılmak ve yeni meclis örgütlenmelerine gitmek ve YJA meclislerinin olmadığı yerlerde dernek, komisyon, inisiyatif şeklinde kendimizi örgütlememiz gerekmektedir." açıklamalarına yer verildi.

Açıklamada kadın meclislerini önemsemeyen, küçümseyen, yan çalışma olarak gören, kendisine bağlamaya çalışan her tür cinsiyetçi yaklaşıma karşı mücadele edilmesinin önemini vurgulayan YJA, aynı zamanda kendi çalışmasına sıradan, basit yaklaşan, meclis çalışmalarını geliştirmeyen anlayışlara karşı da mücadele edilmesi gerektiğini belirtiyor. Açıklamada devamla şunlara yer verildi: "Kadın meclislerinin oluştuğu bölgelerde, bölge halk meclisinde yer alacak kadın komisyonunu kadın meclisi atamaya belirler. Ve yine bölge halk meclisinde yer alan tüm kadınlar doğal kadın meclisi üyesidir ve kadın özgünlüğüne bağlıdır. Kadın Meclisinin olmadığı yerlerde komisyonlar olarak örgütlenir."

Dozgin Zozan

Kadına dair

Benim Memleketim

Siz hiç elinde baston, yetmiş yaşlarında bir kadına gidip sığındınız mı?

Ben sığındım!

Siz hiç çok özlediğiniz topraklara gittiğinizde, bin yılın özlemi ile soluklanır iken, çığlık atmak, ağlamak, önünüze gelen her insana sarılıp ben burada ölmek istiyorum diye haykırmak istediniz mi?

Ben istedim!

Çocukluğum... Babamın bizleri devlet memuru maşası ile doyurmaya giydirmeye ve kimliğimizden sıyırmaya çalıştığı yıllar...

Evin içinde her yıl bir memleket sözcüğü dolaşır, devlet memuru baba, senelik izne ayrıldığında mavi valiz hazırlanır; annem evin içinde fazla bulduğu eşyaları da çuval-lara tıkıştırır, iki gece üç gündüzlük yolculuk için babam sıkı sıkı hazırlanırdı.

Memlekete giderdi babam...

Peynir, para, boncuklu oyalar, nakışlı çoraplar, tandır ekmeği, tırşo, kenger ve çeğşur otuyla dönerdi babam...

Memleket biraz da paraydı bizim için. İlk televizyonumuzu memlekette gelen parayla almıştık.

Neredeydi memleket, neden biz gidemedik?

Neden, orada ne var ki? Gidip de ne yapacaksınız diye çıkışıp bizi gittiği yere hiç götürmezdi babam. Bir türlü akıl erdiremezdi.

Sahi neden memlekete gittiğimizde dilimiz bozulacaktı...

Memlekette kocaman bir dağ vardı başı her dem dumanlı...

Babamız götürmedi, gitmedik memlekete...

Büyüdük gidemedik memlekete...

Savrulduk...

İstanbul, Fransa ve daha başka diyarlara...

Eskiden memleket denildiğinde tek bir şehir, tek bir köy gelirdi aklıma.

Öğrendim

Memleket kanayan topraklarımız

Şimdi memleketteyim

Batman.

Uçaktan iner inmez yüzümü çöl sıcaklığı yalıyor.

Memleketim hep çok sıcak...

Otobüs beklemeye koyuluyoruz, onca zaman uçakta olmak sabrımızı tüketmiyor. Fakat topluca altına sığındığımız etrafı çevrilmiş alanda bekletilmek sabırlarımızı tüketiyor. Her bir yolcu sıcaktan bunalmış olarak etrafı çevrili alanda kendisine dayanacak yer arıyor. Bekleme bankları yaşlılara ve kadınlara terk edilmiş.

Burası Batman, memleketim

Elinde kalaşnikoflarla biz yolcuları karşılayan alaca kıyafetli özel timler dolaşiyor.

Özel timler tarafından korunuyor muyuz, korkutuluyor muyuz, karar veremiyorum. Herkes gibi beklemeye koyuluyorum.

Bin yılların anlamları yüklenen bakışlarla buluşuyorum, sessiz isyanımızla hiç konuşmadan anlaşıyoruz.

Korkan, isyan eden, uzlaşan soru soran anlamayan ve umursamayan bakışlarla buluşarak otobüsün bir an önce gelmesini umuyorum.

Bir Kürt anne dikkatimi çekiyor, elinde baston asil bakışlarında sevgi parıltıları; dudak kıvrımlarında hüznün. Usulca onun yanına gidiyorum.

Annem kokuyor, ülkem kokuyor kadın.

Ürküyorum, elinde kalaşnikof olan özel timcilerden. Hissediyorum, diğer birçok yolcu da ürküyor.

İyice sokuluyorum kadına.

Doğrulurverse silahlar, anne sevgisiyle koruyacak birçoğumuzu, biliyorum.

İlk kez uçağa binen annemle otobüse biniyoruz, az sonra sevdiğimiz, dostlarımız, arkadaşlarımız karşılayacak bizi.

Hemen yanı başımda bir genç kadın; "siz Batmanlılara benzemiyorsunuz. Burada ne işiniz var, neden geldiniz?" diyor. Üzülerek kadının yüzüne bakıyorum. "Neden?" diyorum. "Batmanlılardan farkım ne? Üzerimdeki kıyafet mi, dış görüntüm mü? Neden benzemiyordum Batmanlılara."

Ve ekliyorum Doğubeyazıt'ım ama ben Batmanlıyım da Diyarbakırlıyım, Vanlıyım, Muşluyum, Hakkariyim. Burası benim memleketim neden geldiğimi soruyorsunuz.

Polisin, jandarmanın, itin, mitin, bitin 'ne işin var burada' demesine ne çok benziyor, hiç tanımadığımız insanların 'burada ne işin var' sorusu.

Kapital Finansın Kadın Katliamı-II-

Kadınla düşürülen toplum, ancak ve ancak özgür kadınla yücelir. Değer kazanır, insanlık erdemlerine ve haklarına kavuşur. Özgürleşen kadın, kendisiyle birlikte özgürleşen bir toplum yaratır.

Kadının bu sömürü çarkına karşı isyanı, savaşımı hep olmuştur. Halkların da öyle. Ancak zulmü-sömürüyü üreten, besleyen iktidar olgusu, köklü sorgulanıp aşılmadığı için başarılı olunamamıştır. Çünkü, devlet-iktidar hayranlığı hep korunmuştur. Sosyalist devlet kurulursa kadına, halklara özgürlük, eşitlik, adalet getireceği yanlışına düşülmüştür. Oysa devletin özünde iktidar, iktidarın özünde de sömürü ve zulüm vardır. Mayasında sömürü ve zulüm olan bir olgu özgürlüğü nasıl doğuracak?

Devletçi paradigmayı aşmayan tüm demokratik-sosyalist hareketler, mücadeleler, ter-sinden devletçiliği-iktidarcılığı üretmiştir. Demokrasiyi, özgürlüğü getirmekten uzak düşmüşlerdir. Bu haliyle milyonların özgürlük umutlarını da kırmışlardır. Umudu kırılan bu koca insan yığınları erkek egemen sistemin en gelişkin düzeyi olan kapital finans sistemin ekmeğine yağ sürmüştür.

Kapital finans 5-6 bin yıllık erkek egemen sistemin ulaştığı son sınırdır. En gelişmiş, en yayılmış, en kurumlaşmış biçimidir. Özü altı bin yıl öncesi gibi yalana, entrikacılığa, talana, zora yani sömürüye dayanıyor ama biçimi daha ince, daha ayartıcı, daha çeşitlilik arzeden yol ve yöntemlere kavuşmuştur. Bu anlamda sömürü daha derinleşmiş, kölelik daha katmerleşmiştir. Ezilenlerin mücadele gerekçeleri olan özgürlük, eşitlik, adalet, barış, demokrasi, egemenler tarafından en fazla dillendirilen olgular olmuştur. Ezilenin emeği ve kaniyle yarattığı değerler, egemenin yalan kusan ağzında adeta zehirli sözcüklere dönüşmüştür. Özgürlük, egemenin istediği her şeyi yapma özgürlüğü olmuştur. Savaş geliştirmekte özgürdür. Öldürmekte özgürdür. Tecavüz etmekte özgürdür. Sattmakta özgürdür. Sunmakta özgürdür. Denetime almakta-kontrol etmekte özgürdür. Aynı özgürlük hakkını insana da tanımıştır. İnsan istediğini yapmakta özgürdür. Yeter ki tek birey olarak hareket etsin. İçki içmede, uyuşturucu kullanmada, fuhuş yapmada-yaptırmada, kimseye karşı hiçbir sorumluluk, saygı-sevgi duymamada, isterse sokakta, isterse çöplükte, isterse bir kapı önünde yatıp kalkmada, kısacası ne istiyorsa, nasıl yaşamak istiyorsa özgürdür. Yeter ki toplum adına, toplumsallık adına hareket etmesin. Egemenin özgürlüğü de eşitliği de demokrasisi de barışı da bu kriterlere göredir. O yüzden bireycileştiği kadar bireycileştirmiştir de. Tekelleştirdiği kadar tekelleştirmiştir de. Tekipleştirdiği kadar tekipleştirmiştir de. Renklilik, zenginlik, çeşitlilik olan toplumsallığı dağıtarak atomlarına kadar parçalanmış, dejenere olan kişi etrafında ruhsuz, cansız, renksiz, monoton bir yaşam örmüştür. İnsan taslaklarından oluşan yığınları bu biçimde kontrolüne almıştır.

Süper egemen, elini sıcak sudan soğuk suya koymadan dünyanın tüm zenginliklerini denetimine alıyor. Dünyayı köye dönüştürerek köyün imparatoru olmak istiyor. Her yerde holdingle kuruyor. Sermayeyi kendisine akıtıyor. Yığınca aç, yoksul-sefil, kendisine muhtaç insan sürüleri yaratıyor. Toplumun kendisine bağımlılığını açık üzerinden geliştiriyor. Yirmi

dört saat midesini düşünen, güdüsel, kişilsiz yığınlarla hakimiyetini pekiştiriyor. Parayla hükümetleri, devletleri satın alıyor. Devletçiler kuruyor. Parayla alternatif iktidarlar oluşturup darbe yapıyor. Parayla iktidara getirdiğini işine yaradığı kadar kullanıyor sonra idam ediyor. Saddam örneği bu konuda çok çarpıcıdır. Parayla insan satıyor, insan satın alıyor. Para, para, para... Kapital finansın ruhu, beyni, vicdanı, bir bütünen karakteridir para. Para ve ardından hakimiyet!

Dünyayı para yönetiyor. Tanrı, paradır. Para her şeydir. Her şey paralaşmıştır. Birey paralaşmış, kadın paralaşmış, toplum paralaşmıştır. Metalaşmış, dolaşıma girmiştir her şey. Sormak lazım, tarihin hangi zaman diliminde insanlık bu kadar düşmüştür-düşürülmüştür? Hangi zaman diliminde insanlar beş kuruş para için onurunu satmıştır? Hangi zaman diliminde kadın bu kadar pazarların temel dolaşım sermayesi olmuştur? Hiçbir zaman! Evet, hiçbir zaman bu insanlık bu derece bir düşüşü yaşamamıştır. Kadın bu derece düşmemiştir. Hiçbir zaman, bu zaman kadar, kadını, egemenin iktidar arzularına bu düzeyde alet etmemiştir.

Süper erkek egemenliği olan kapital finans, dünya egemenliğini kurmada kadını sınırsızca kullanıyor. Metalaştırdığı kadınla, kadını, erkeği, toplumu kontrolüne alıyor. Bunu da kadının düşüncesi ve duygusu yanında bedenini ve cinselliğini sömürerek yapıyor. Bedeninden her bir parçaya fiyat biçiyor. Bir yiyecek, bir içecek, bir eşya satar gibi. Arabayı satarken kadının bedenini, cinselliğini kullanıyor. Sanki satılacak olan araba değil de kadınıymış gibi. Bir meyvenin reklamını yaparken reklamı yapılacak meyveden çok kadının ağzı-dudaklarına ilgiyi yoğunlaştırıyor. Bir şampuan reklamı yaparken, şampundan çok kadından yapmasını istediği kadını davranışların reklamını yapıyor. Adeta denilen şu oluyor; reklamını yaptığımız her şeyi karşıda gördünüz kadın farzedin. Onu, kadını arzuladığınız gibi arzulayın. Kadını tüketmek istediğiniz gibi tüketin. O eşyaya, yiyeceğe, içeceğe dokunmak, karşıda gördüğünüz kadına dokunmak gibi bir haz verecektir size. Reklam biçimi ve içerdiği görsel mesajlar izleyicide ruhsal ve psikolojik yönlendirme geliştiriyor. Yani sıra kadını eşyalatırarak toplumsal cinsiyetçiliği derinleştiriyor. İnsan olan kadını tüm insani değerlerin dışına atıyor. Aşağılıyor, bir sunum malzemesine dönüştürüyor. Arabaya, yiyeceğe, içeceğe biçtiği fiyatı kadına da biçiyor. Aslında satışa çıkarılan ikisidir. Birini almak diğerini almakla özdeş tutuluyor. Reklamların kendisi kapital finans sisteminin en güçlü ideolojik üretim araçları olarak en yoğun ve en etkili ideolojik üretim sağlıyor.

Kapital finans kadın cinselliğini bir afyon gibi kullanarak hem kadının ve hem de erkeğin güdülerini tahrir ediyor ve istediği şekilde ise bir biçim veriyor. Önder Apo'nun dediği gibi; "Kapital finans, kadını denetim altına almak için cinsiyetçiliğini kullanıyor. Nasıl aşık olacağından, nasıl yaşayacağından, nasıl sevişeceğine kadar tümünü tekipleştiriyor. Kadın üzerinden toplumun iktidarını hedefliyor. Senin özgünlüğünü, farklılığını tanımıyor. Ben nasıl belirliyorsam öyle olacaksın, yüzde yüz benim elimde olacaksın diyor."

Kapital finansın yarattığı kadın, cinsel tüketim nesnesine indirgenmiş. Ruhu olan ama olmayan, beyni olan ama olmayan, duygusu olan ama olmayan, toplumu uyuşturan bir afyon adeta.

Kapital finans pazara sunduğu kadını ideal kadın tipi olarak lanse ediyor ve her kadını o ölçülere ulaşmaya teşvik ediyor, etmeye çalışıyor. Kadının özünden, doğasından uzak, yabancı bir sanal dünya yaratarak kadını içine çekiyor, varlığına olan yabancılaşmayı daha çok derinleştiriyor. Parayı fetişleştirdiği gibi, bedeni-

ni kadınsıca sunan-kullanan kadını da fetişleştiriyor, zenginliğe giden yolu tek seçenek biçiminde buna indirgeyerek kadına kendini pazarlamanın dışında alternatif tanımıyor. Kadına, metalaştığı kadar 'yaşam hakkı' tanıyor. "Ya böyle olacaksın ya aç kalacaksın ya da öleceksin." diyor.

Etkili olmuyor mu? O oluyor tabii! Hem de çok etkili! Bir bakıyorsun parası olan kadınlar reklamlarda, sinemalarda, dizilerde gördüğü, imrendiği kadın gibi giyiniyor, süsleniyor-püsleniyor. Parası olmayan kadın ise tüm hayallerini ve ütopyalarını bir gün onlar gibi olmaya adıyor, kaderine lanetler yağdırarak yaşamı kendisine zehir ediyor. Sanal dünyanın dehlizlerine dalarak savrulup gidiyor. Eline bir fırsat geçti mi ekranda gördüğü kadın gibi giyiniyor, süsleniyor. Saç modellerini ona benzetiyor. Hal-hareketlerini, mimiklerini, konuşma dilini ona uydurmaya çalışıyor. Bakışlarına ekrandaki kadın gibi şehvet yüklemeye çabasına giriyor.

Kapital finans medyayı oldukça etkili kullanarak kadınları kontrolüne alıyor. Kadın, medyada gördüğü kadına ne derece benzerse o düzeyde de erkeği etkileyebileceği ve sahip bulabileceği düşüncesine kapılıyor. Yani, metalik, kadına kanıksatılıyor. Sistemin icadını kendisine ait, doğal bir olgu olarak ele alıyor, inaniyor.

Özünde pazardaki kadına özenen, onun gibi olma arayışında olan kadın da metalaşmıştır. Çünkü, aynı oyunu o da özel alan içinde oynuyor.

Kadın ve cinsellik üzerindeki sömürü o kadar korkunç bir hale gelmiştir ki, pornografi dahi özgürlükle özdeşleşmiştir. Düşünceden-duygudan-insan olma olgusundan yoksun bir biçimde güdülerin sınırsızca, kontrolsüzce ve ahlaksızca kullanılması cinsel özgürlük olarak algılanıyor. İnsan olmanın en gelişkin, en yaratıcı, en üretici, en paylaşımcı enerjisi ve erdemi olan aşk, cinsel, düşünsel, duygusal, ruhsal tüketime indirgenmiş durumdadır. Yaşam enerjisi emen-tüketen kara deliklere dönüşmüş haldedir aşk.

Cinsel tüketimin ve sömürünün aşk yalanıyla meşrulaştırılması tarihin hiçbir aşamasında bu derece ürkütücü-korkunç bir hal almamıştır.

Kapital finans devletleri, iktidarları dahi kontrol etmede kadını bir silah olarak kullanıyor. Clinton örneği çarpıcıdır. Kapital finansı yöneten İsrail'in denetimi dışına çıkınca Bill Clinton, Monika skandalıyla hemen kontrole alındı. Dünya'da, bölgede benzer birçok örnek var. Sistem kontrolden her çıkarı ve kontrole almak istediğini kadın yoluyla kontrole almaya çalışıyor.

Kontrolünde geliştirdiği rekabet kültürüyle, şiddeti-iktidarı üretiyor. Yaşamın her yanına nüfuz ediyor. İnsanların düşüncelerine, duygularına, ruhsal dünyasına sınıyor, psikolojilerini belirliyor, sosyal ilişkilerine biçim ve yön veriyor. Belki de iktidar ilk kez bu kadar komple canlı bir organizmaya dönüşmüş durumda. Ulaştığı düzeyi vurgulamak açısından adına bi-yo-iktidar da deniliyor. Yani canlı-dinamik iktidar. Yaşamın en küçük hücrelerinde varlığını hissettiren iktidar. Yaşamın doğal tüm enerjisini

emen-tüketen iktidar. Kadını ve yarattığı kömünal değerleri öldüren iktidar.

Kapital finans her şeyi kontrolüne alıyor ve biçim veriyor. Milliyetçilik geliyecek de kendisi geliştirecek ve kontrolünde geliyecek. Dincilik geliyecek de kendisi geliştirecek ve kontrolünde geliyecek. Bilimcilik, cinsiyetçilik geliyecek de kendisi geliştirecek ve kontrolünde geliyecek. Zaten insanlığın başına bela olan bu olguları geliştiren de kendisi oldu. Geliştirmeye de devam ediyor. İşine geldi mi milliyetçiliği kullanıyor, işine geldi mi dinciliği kullanıyor, işine geldi mi bilimciliği kullanıyor, işine geldi mi de cinsiyetçiliği kullanıyor.

Diğer bir ifadeyle kapital finans, etik sınır tanımadan ölçüsüzce gelişen analitik zekanın maddileşmiş halidir. Aç gözlü erkek iktidarının "ya benim olacaksın ya da öleceksin" felsefesinin dile gelmiş-eyleme dönüşmüş halidir.

Tabii bu aşlmayacak bir ideoloji, yıkılmayacak bir sistem değildir. Kadının yarattıkları ve insanlığın kalıcı değerleri haline getirdikleri, bu sistemin ürettiği yalanların, yalanlara bulanmış yaratımların yanında, köklü ve eşsiz bir değeri ifade ediyor. Bu değerler hiçbir şüpheye yer bırakmadan insanlığı özlenen güneş ülkesine taşıyacak değerlerdir. Ve bu değerlerin korunması, geliştirilmesi ve kalıcı bir toplumsal sisteme dönüşmesinin mücadelesini otuz kü-

sür yıldır Kürdistan Özgürlük Hareketi ve bu hareketin bağrından çıkan Kürdistan Özgür Kadın Hareketi veriyor. İnsanlığa, toplumsallaşmaya, özgür insan, özgür toplum ve özgür yaşama beşiklik eden Ortadoğu, bu gün koynunda doğup-büyüyen evlatlarının, özgürlük tutkularıyla ve özgürlük savaşısıyla derin uykusundan uyanıyor.

Yazılmayan zamanların kadını, Ortadoğu'dan başlayarak yeryüzünü özgür yaşama açtı. Daha sonra erkek iktidarı tarafından üzeri betonlanan bu kadın, Kürdistan Özgür Kadın

mücadelesiyle yeniden doğdu, doğuşunu çoğaltmaya devam ediyor. Ve bu kadın yeniden Ortadoğu'dan başlayarak yeryüzü karanlığını aydınlığa çevirme iddiasını ortaya koyuyor. İnsanlıkta ısrar etmenin felsefesinde ısrar ediyor.

Kadınla düşürülen toplum, ancak ve ancak özgür kadınla yücelir. Değer kazanır, insanlık erdemlerine ve haklarına kavuşur. Özgürleşen kadın, kendisiyle birlikte özgürleşen bir toplum yaratır.

Ortadoğu coğrafyası hem insanlık tarihinin en büyük güzelliklerini, onurunu yaşamıştır ve hem de en büyük çirkinliklerini, ayıplarını. Ancak, Ortadoğu, belki de her zamankinden daha fazla tüm çirkinlikleri, ayıplarını, kötülükleri altederek, en büyük güzellikleri yaşamaya layıktır. Ortadoğu insanı-toplumunu, toplumsal cinsiyetçiliği aşma mücadelesine girer, özgürlük mücadelesini geliştirirse, onurunu kazanmanın, Ortadoğu'yu onurlu kılmının önündeki tüm engelleri birer birer ortadan kaldıracaktır. Bu coğrafyanın çocuklarının verdiği Özgürlük Mücadelesi bu gerçeği ispatlamıştır. Özgürlük, demokrasi, barış ideolojisine dayalı bir mücadelenin özgürlüğü garantilediğini ortaya çıkarmıştır.

Kapital finans en çok Ortadoğu'nun tarihyle, kültürüyle, insanıyla, toplumuyla, kadınıyla oynamıştır. Bu çirkin ve insanlık dışı oyunlara son vermek, kurulan tuzakları bozmak, avcılık kültürünün en sinsi, en entrikacı tarzını uygulayan kapital finans sisteminin kirli planlarını bozmak, özgürlük mücadelesine katılmakla, destek vermekle olur. Toplumsal cinsiyetçiliği aşmakla olur. Özgür yaşamın dili-eylemi olan bu gerçek her zamankinden daha fazla varlığını ve yakıcılığını hissettiriyor.

Bitti...

Gençlik Festivalinden Manzaralar

Her yıl yapılan gençlik festivali bu yıl gençlik ruhuna denk, coşkulu bir havada geçti. Geçen yıla oranla bu yıl kitle katılımı da oldukça yüksekti. Gençler adeta akın etmişti. Tabii yaşları bir hayli ileri katılımcılar da yok değildi. Ama onlara sorsanız bugünün gençlerinden kendilerini daha genç gördükleri kesin. Bunu sözlü söyleyenler bile vardı. "Biz bunları cebimizden çıkarırız. Bunlar da genç mi yani? Baksanıza ölü gibi duruyorlar. Bizim zamanımızda..." diye başlayıp hayat hikayelerini anlatanlar, yanından geçen gence şöyle bir tepeden bakıp, aşağıya kadar süzenler ve sağa sola bakıp etrafına gülücükler dağıtıp, az da olsa gençliğin ruhundan bir parça çalmak isteyenler... Renkli giyimleriyle kızlar, Reber Apo fotoğrafı tişört giyen delikanlılar, elbetteki sahaya boş bulup doluran sayısız çocuk çocuk... Şairin dediği gibi "memleketimden manzaralar".

Acaba kim birinci olacak, diye bakarken, en öndeki koşucu bitişe 30 metre kala nefessiz kalıp durdu. İçimden biraz daha biraz daha dediysem de, o önce durdu, sonra da kendini çimlere bıraktı. Sadece 30 metre kalmıştı ve diğerleriyle arasında büyük bir mesafe de vardı. Fakat diyecek bir şey yok. Bence düşmesinin tek nedeni aşırı zayıf olmasıydı. Gelecek yıl biraz güç toplayarak gelmeli. Futbolda Hollanda Mezopotamya Futbol Takımının taraftarları hiç durmaksızın tezahürat yapıyorlar. Taraftarların sahaya geç gelemeleri elbette sporcuları üzmişti. "Niye geç geldiniz" diye bağıyorlardı. Taraftar geç de gelse, takımları görevini yaparak birinciliği elde etti. Fakat bizim anlayamadığımız şu: Bütün takımları cleyerek birinciliğe yükselen Hollanda Mezopotamya Spor, nasıl olur da Akademi Sanatçılar takımına yenilir? Gerçi futbolcuların bu konuda bir yorumu vardı. Sanatçılarla oynadıkları dostluk maçında, sanatçı arkadaşlara bir

önünü terk etmedi. Eh! Gençler sahneyi terk etmeyince çocuklara da gün doğdu. Yeşil sahalarda çocuklarca işgal edildi. Bir süre ortada gözükmeyen görevliler ortaya çıktılarında iş isten geçmişti. Yerini kapan oraya yapıp kalmıştı.

Festivalerin en renkleri yerleri standlardır. Hele de karpuz, kavun standı oldukça cazibeliydi. Karpuz dilimini alan hemen standın arkasına geçiyordu. Kavunların durumuysa hiç iç açıcı değildi. Çünkü hepsi bozulmuştu. Kesilen kavun arkaya atılıyordu. Yemek bölümüysen her zaman ki gibi kalabalıktı. İki şiş alabilmek için en az 15 dakika beklemek gerekiyordu. Üstelikte tam pişmemiş oluyordu. O gün ortalıkta göremediğim tek stand, çay standıydı. Nereye götürmüşlerdi bu standı, anlayamadım. Ben anladığımda ise iş isten geçmişti. Daha farklı standlar da vardı. Ama bu festivalde sanki o standlara merak ve ilgi daha azdı.

Festivalin en eziyetli yanı yağmurdu. Yağmur yağmasın diye dualar okunsa da, bulutların yoğunluğu duaları bertaraf etti. Yağmurdan kaçıp tribünlere sıkışanlar, tribündekileri de biraz daha sıkıştırarak gelişi-gidiş yolunu komple kapattılar. Giren çıkamıyor, gelen giremiyordu. Tabii bu tür durumlarda insan birbirinin yüzünü daha yakından görme şansına kavuşuyor. Birinin yüzünü görmek istiyorsanız, bu tür kalabalık, hareket edilemez yerlerde bakacaksınız. Benim gözüme çarpan bir sürü yüz oldu. Özellikle de fanatik gençlerin yüzü oldukça ilgi çekiciydi. Yüzlerine, boyunlarına bir sürü slogan yazmışlardı. Bazı genç kızlar kollarına çeşitli yazılar yazmışlardı. Yani yüzler oldukça renkliydi. Yağmurun dinmesi herkese nefes aldırdı. Ama renkli ve sıkışık fotoğrafımızı da bozdu.

Bu yıl festivalde, gençlik taleplerini Reber Apo'nun afişlerini, resimlerini sahanın her yerine asarak ifade etti. Sloganlarıyla, Serhado'nun müziğine eşlik ederek dileklerini haykırdı. En fazla dikkat çeken slogan ise "Genç Başladık, Genç Bitireceğiz"di. Coşkulu, heyecanlı başlayan festival, halaylarla devam etti. Sporda başarı gösteren sporcuların ödülleri almalarının ardından, yavaş yavaş sona yaklaşan festivalde görülmeye değer pek çok şey vardı.

Bence gençliğin bu coşkusu bu heyecanı daha profesyonelce hazırlanmış spor aktivitelerine taşımak gerekir. Önümüzdeki yıl, Mazlum Doğan Gençlik ve Spor Festivalinde bu hedef alınabilir.

Aslında Avrupa'da yaşayan ve büyüyen gençliğimizi değerlendirmek gerekirdi. Ama bu sadece bir izlenim yazısı. Son yıllarda Avrupa'da yetişen gençliğimizin durumu hiç de iç açıcı değil. Gerek festival yerinde, gerekse de festivalden ayrılıp yollara düştüğümüzde gençliğimizin içinde olduğu durumu görmek elbette acı. Fakat gençliğimiz bunun ne kadar farkında, asıl sorun bu. O yüzden gençliğe daha fazla zaman ayırıp daha çok gençlik etkinlikleri yapılmalı. Bizim gençliğimizin buna ihtiyacı var. Hele de Avrupa gençliğinin ...

Festival yerinden ayrılp geri dönüş yollarına düştüğümüz, yine bildik manzalar yaşandı. "Kim geldi, kim gelmedi? Kim bekliyoruz, niye hareket etmiyor bu otobüs?" vs. Bu yolculukların en güzel yanı canlı müzik dinlemek. Arada bir şarkı sözleri hatırlanmasa da, festivallerden kalan hatıra fotoğrafları gibi bellekte iz bırakır...

Rojbin Sima Cûdî

Foto: Ciwanên Azad Dergisi

Görünenler sadece bunlar değildi. Festival alanına girer girmez, tribünün çatısında göze çarpan polisler, sanki fanatik futbol seyircilerinin olay çıkarması halinde müdahale etmek üzere oradaymış gibi duruyorlardı. Gözlerinizi aşağıya çevirince polislerin yalnızca çatıda değil, halkın arasında kendilerine yol açmaya çalıştıklarını görmek, ilk bakışta bize komik de gelse, aslında sıradan bir durum değil. O gün orada sıradan olmayan çok şey vardı.

Gençlik festivalinin açılış protestosu oldu. Gençler Almanya genelinde yasaklanan Roj TV afişleriyle Alman hükümetinin aldığı bu kararı protesto ederek festivale başladılar. O gün orada Roj TV'nin olmayışı bizim alışık olmadığımız bir durumdu. Bir yanımız eksikti, hüznünlüydü. Bir halkın devleti yok diye, o halkın ulusal TV kanalını yasaklamak, belleğini oluşturmasına, geleceğine bir günlerden, görsel de olsa bir miras bırakmasına engel olmak, o halka hakarettir. Herkes bunu çok iyi bilir. Bu dünya üzerinde bunu en iyi bilen halk Kürtlerdir. Çünkü her şeyi kitaplardan değil, görerek, yaşayarak öğrendiler. Böyle öğrenmek de iz bırakır belleklerde.

Gelelim konumuza... Festivalin amaçlarını herkes bildiği için anlam ve önemi girmeye gerek yok. Biz asıl etkinliğin geçtiği sahaya bakalım. Sahanın bir yanı müzik şöleni için sahne, öbür yanı boks ringi, sahanın etrafında koşucular ve en büyük alanda futbolcuları aitti. Herkes kendi işini yapıyordu. Bir yanda boks yapanları izliyoruz, öbür yandan da yarışan koşucular. 100 metre ve 400 metre koşular yapıyor. 400 metrede koşan genç bayan atletleri izlemek oldukça heyecanlıy-

jest olsun diye maçı onlara verdiklerini belirtmeler de tek tük bazı futbolcular, "evet jest olsun diye bir-iki gol atmalarına izin verdik. Ama sonra maçı almaya çalıştık olmadı." diye itarfafta bulunanlar da oldu. Doğrusu bir izleyici olarak bu durumdan hiç bir şey anlamadığımızı söylemeliyiz. Şike var demiyoruz, ama olabilir. Neyse olan oldu. Önemli olan kazanmaktı. Hollanda Mezopotamya Futbol Takımı festivalin birincisi oldu. Dostluk maçını da Akademi Sanatçıları aldı. Ama şunu da söylemeden geçmek istemem. Futbol izlerken hayatımda hiç bu kadar sıkılmamıştım. Yani bu futbolun bir akışı olmalı. Maçın iki dakika oynanıp beş dakika durması seyircide bir bıkkınlık yarattı. Saat tutmadık ama bir varsayım olarak 90 dakikanın sadece 40 dakikasının oynandığını sanıyorum. Diğer 50 dakikaya ne oldu bilmiyorum, bence onu hakeme sormakta fayda var.

Voleybol oynayan kızlarımızı göremedik. Ama en azından birinci olan takımın adını biliyoruz. Stuttgart'tan katılan Apocu Gençlik Takımı voleybolda birinci olmuş. Zaten sahneden de kazananların isimleri sürekli anons edildi. Atletizmde; Sultan, Mizgin, Dilar, boksta; Beşir, koşuda; Ramazan, Bülent ve daha isimlerini saymadığım sporcularımız başarılarının karşılığını aldılar.

Spordan sonra, müzik şöleni başladı. Değerli sanatçı ve müzik grupları Kürdistan'dan gelip katılmışlardı. Gençler coşkularını en fazla müzik şöleninde gösterip sahaya kadar indiler ve bir daha oradan ayrılmadılar. Kitleyi sahaya indirmek kolaydı. Asıl olan çıkarmaktı. Defalarca yapılan anonslara rağmen gençler sahne

Gençlere dair

Haskar
Kırmızıgül

Yüzleşme

Ah herkes mi susuyor
Kalbi kalbimize benzeyen dostlar
Bir çarım gibi bırakırken kendini dünyaya
Hayatın ateş renkli kelebekleri
Bir bir tutuluyorken korkunç koleksiyonlar için
Ah herkes mi susuyor

Her şeyden kaçabilir insan. Anıları sulamayabilir gözyaşları ile. Anıları zamanın azgın dalgalarına karşı korumayabilir artık. Bir daha çekilemeyecek anıları içinde saklayan resimleri sarartabilir. Tiz kahkahalarıyla hüznün sessizliğine meydan okuyabilir.

Mutsuzluğunu gizlemeye çalışabilir.

Kendisini de atmaya hazırsa dalgalara. Sesleri duymamak için sağır olmaya, renkleri kokuları gü-lüşleri çiçekli dalları görmeyecek kadar kör olmaya, ruhunu çölün kasvetli sığağında eritemeye hazırsa. Yani insan olmanın tüm erdemlerini sıradanlığın tüketmesine izin verecekse, neden olmasın.

Başkalarının acısını duymaması için ne de kolaydır hayat. Günler birbirini kovalar, zamanın bencil akıntısı sürükler böylelerini. Günlerden, zamandan hayattan bir alıp verecekleri yoktur böylelerinin. 'Bize sunulmuş hayat budur' der ve yaşarlar. Başka ufuklara, renklere, tatlara, kokulara gerek duymayacak kadar alışkanlıklarla örülmüş bir zaman dilimini solurlar hep. Bir kez olsun aynada gördükleri yüze sen kimsin demezler. Uysallıkla boyun eğler hep. Ruhları amansız kavgaların yürütüldüğü bir savaş meydanı değildir böylelerinin. İçlerindeki sesleri derin karanlık dipsiz bir uçuruma bırakırlar da bir kez olsun kulak vermezler. Lügatlarına hiç girmemiştir risk denen şey.

Oysa insan bazen kırmalı bir şeyleri yeni dalları yeşertmek için. Bazen acıtmalı yaraya kızgın hançer saplar gibi acıtmalı bir yerleri. Bazen başkalarını mutlu etmek adına yaptığı şeyin fedakarlık değil de onların hayatının sınırlarını tel örgülerle çevirmek olduğunun farkına varmalı. İnsana yaraşır bir saniyeyi yaşamının bedeli bin yıllık acılar da olsa gözünü kırpmadan vermeli. Zulümden bihaber bir zavallı gibi köşesinde çürüyüp yığın olmaksızın kimilerinin kahramanı kimilerinin düşmanı olmayı bilmeli. Madem siz yönetenler bizleri ırlara sınırlarsınız, cinslere böldünüz o zaman ben de bir tarafım diyebilirdim. Tüm eşitsizliklere karşı bir avuç yönetenin elinde kalmayı istemeyip savaşanlardanım demeli.

Her şeyden kaçabilir insan. Bir tek kendinden kaçamaz. Herkesi kandırır da insan bir tek kendini kandıramaz. Bu yüzden iyi tanımalıdır kendisini. Neyi özlediğini, istediğini bilmeli. Ve neyse bedeli ömrünü paramparça eden, kırıp geçiren acılar da olsa ödemelidir. Yeni kararlar alıp yollara düşmelidir. Anıları yeni serüvenlerin bilinmezliğinde pusula yapmalıdır kendine. Bir kez daha denemelidir her şeye yeniden başlamayı. Herkesi mutlu etmek mümkün değil. Kimisini acıtarak, kimisinin sitem dolu bakışlarını arkasına alarak eline almalıdır kendi hayatının dizginlerini.

Ve kimin gözlerindeki ışıltıya muhtaçsa onun gözlerinin içine bakarak. İnsan vicdanının durgun bir deniz değil, bir uslanmaz nehir olduğunu, rüyalarını bölen bir karabasan gibi üstüne çöktüğünü bilerek. Birbirine saygı duyan iki düşman gibi kıyasıya boğuşarak. Ve en sonunda kendine ulaşarak. Hep iyi ya da hep kötü olamayacak kadar insan olduğunun farkına vararak sonuna kendini bularak kendine ulaşmalıdır insan. Zaaflarını da, zayıflıklarını da güçlü güzel yanları gibi istediği yaşama merdiven yaparak kendine ulaşmalıdır insan. İçinin labirentindeki dar kıvrımlı yolları birtek kendisi bilmeli ezber. Olur da başkaları yanlış yolları tarif eder diye o ezberle bilmeli ruhunun gizli kuyularında hangi çiçekli anıyı, ulaşılmamış düşü, tarifsiz acıyı, ıslak öfkeyi ve hangi dinmez hasreti sakladığını bilmeli. Her gün ruhuna bu kapılardan birinden girmeli. Başkalarını konuk etmemeli o odalara.

Kimselere benzemeden yapmalı bunları. Tek ve hür bir ağaç olmalı ama mutlak kardeşçe, bir orman içerisinde...

özgür yaşam diyalogları

Ortadoğu'da toplumsal dokular, krizin en yoğun yaşandığı alanlardır. Aile, aşiret, kent, köylülük, işsizlik, dinsel cemaat, aydınlar, sağlık, kitle eğitimi başta olmak üzere, sosyal kurumlar en nihilist ve krizli dönemlerini yaşamaktadır. Üstte hakim ideoloji ve iktidar ile kuşatılan, alttan hiç yetmeyen bir ekonomi tarafından sıkıştırılan toplumsal gövde şişman "obez" hastayı andırmaktadır. Tabii bu obezlik ABD ve AB'deki gerçek obezlik değildir. Afrika'daki karnı şiş çocuk obezliğine benzer. Sosyal doku olarak bu kurumlarda insanlar büyük oranda işlevselliğini yitirmişlerdir. Kurumların anlamlı bir rolü kalmamıştır. Yalnız başına kahvehaneler bile gerçeğin ne olduğunu anlatabilir. Birey için bir sosyalleşme aracı olması gereken kurumsal gerçeklik adeta insan avlayan tuzağa dönüşmüştür. Olmayan sağlığı ve sosyaliteyi daha da yozlaşmaya, krizlere götürür. Arabesk bu gerçeğin bir hasta sanat yansımasıdır. Dıştan gelen sosyal doku nitelikli değildir. Saldırılarına karşı hiçbir savunma mekanizması da gelişmemiştir. Bunun için gerekli zihniyet ve moral donanımı yoktur. Sosyal yapılanma, siyasal yapılanma tarafından belirlendiği için, sosyal devrim refleksleri de

büyük oranda körelmiştir. Devlet ve demagojik siyasetten kaynaklanmayan, kendiliğinden olan bir sosyal hareketlilik çok nadir olur. Sosyalite siyasallığın, devletin borazanlığından öte bir işleve zor gelir, öyle alıştırılmıştır. İlke şöyle işler: "Ekonomi sıkıştırır, devlet konuşur." Toplumun kendi çıkarları temelinde, sivil toplum olarak arayış ve çözüm çabası sınırlıdır.

Siyasal acımasızlığın, çözümsüzlüğün belirlediği sosyal trajediyi en çok kadın gerçeğinde gözlemlemek mümkündür. Beş bin yıllık bir devlet ve hiyerarşik geleneğin tutsağı olarak, günümüzde kadın olmaktan zor olan başka bir yaşam düşünülemez. Zorluk sadece gelecekte kaynaklanmıyor. Avrupa uygarlığının ürettiği kadınsı değerler de en az dogmatik gelenek kadar tahrip edicidir. Pornoya varılmış bir kültürle kapkara çarşafa büründürülmüş kadına yönelik kültür arasında dehşete düşen kadın, gerçekten en büyük şaşkın durumundadır.

Ortadoğu kadını devletten daha eski yapay bir figürdür. Kadın olmanın tüm erdemleri tersine çevrilmiştir. Gurur duyulabilecek, paylaşılacak nesi varsa ahlaki yasanın tahakkümü altındadır. Dinsel geleneğin kendisi olmaktan çıkardığı erkeğin en değerli mülkü haline ge-

Ortadoğu Kadını Devletten Daha Eski Yapay Bir Figürdür

tirdiği kadın için tek etkinlik, erkeğin isteklerine mutlak uyumdur. Bir devlet için imparator neyse, genelde erkek ve özel olarak koca kadın için odur. Kadınlık ortak karar, uzlaşma erkekliğin lügatında ayıp kaçır. Kocasına en çok ve hiç ilke tanımayan bağlılık en yüce erdem olarak ahlakta ifadesini bulur. Kendisinin bir bedeni ve ruhu olduğunu özgürce savunabilecek konumdan uzaktır. Siyasi, ekonomik ve sosyal dokularca o denli zayıf kılınmış ve dışlanmış ki, kendine kölece bağlanabilecek bir erkeği bile dört gözle arar. Yalnız, ölümden beter kılınmıştır. Hemcinsleri de kendisi gibi olduğu için kendilerini anlayabilecek, gerçekten insanca yaşam için umut verecek birileri yok gibidir. Bu kültürel kuşatılmışlık gerçeği kadını sürekli teslimiyete zorlar. Ne kadar dirense de, intiharı düşünmedikçe kırılması kesindir. Ondan sonra kadınsılığın bütün düşküncü modları takınılır. Her tarafına bu modlardan bir işaret çıkarılır. Kadınlık gerçekten en zor zanaattır. Bekarlık süreci aç kurtlar sofrasında bir meze gibi geçerken, analık süreci çok sayıda doğumun bitmez acıları ile geçer. Her çocuk büyütme gerçek bir işkenceye dönüşür. Ayrıca çocuğu için hiç umut vaat etmeyen bir dünya hep hayallerini kırar. Acılar üzerine acılar eklenir. Ortadoğu'da kadının toplumsal

statüsü en zalim uygulamaların başında gelir. Halkların köleliğinin benzeri öncelikle kadında gerçekleştirilir.

Kadın gerçekliğinin büyük oranda toplumsal gerçekliği belirlediği doğru bir önermedir. Ortadoğu toplumundaki aşırı erkeksilik ile kadınsılık diyalektik bir ikilemdir. Bu ilişki tarzından erkeğe dönen karşı özellikler kof egemen erkeklidir. İktidarın erkeğe uyguladığı egemenliği, erkek kadına, kadın da çocuklara yansıtır. Dolayısıyla tepeden tabana doğru egemenliğin geçirgenliği tamamlanır. Kadının kölelik düzeyi bu mekanizmada en olumsuz koşulu sürekli üretmekte, yani toplumun kölelik düzeyini geliştirmektedir. Böylelikle doğan kadınsı toplumu en üstteki iktidar kayışı kolayca yönetebilmektedir. Kadın iradesi dışında en büyük zulmü yaşadığı halde, topluma da daha fazlasını yaşatmanın aracı kılınmaktadır. Ortadoğu'yu dıştan teslimiyete zorlayan ilişkiler kadar, içten kadına dayatılan ilişkilerle zorlandığı açıktır. Kadının özgürlük eylemine dayanmayan hiçbir hareketin özlü ve kalıcı özgür topluma götürme şansı bu nedenlerle sınırlıdır. Önce iktidar, sosyalizm, ulusal kurtuluş vs gibi yaklaşımların özeneni verememesi de bu gerçeklikle bağlantılıdır. Kadının özgürlük çalışması, cinsiyet eşitliğini çok aşan genel

demokratik, insan hakları, çevre, toplumsal eşitliğin özünü teşkil eder.

Kadının özgürlüğünde atılması gereken ilk adım, kadını öz eylem gücü haline getirmektir; üzerindeki mülkiyetçi yaklaşımdan uzak durmaktır. Ağır mülkiyet duyguları ile yüklü moda aşk yaklaşımları bağrında birçok tehlikeyi taşır. Hiyerarşik ve devlet gelenekli toplumda aşk, yanılmaların en büyüğüdür; uygulanan suçlu örtbas etme etkenidir. Kadına saygı ve özgürlüğüne destek, öncelikle yaşanan gerçekliğin itirafından ve özgürlük lehine aşılmasında samimi ve dürüst davranabilmekten geçer. Kendi egemen erkekliğini "adına ne derse desin" kadında yaşayan bir erkek sağlıklı bir özgürlük değeri olamaz. Kadının fiziksel, ruhsal ve zihinsel güçlenmesini sağlamak belki de devrimci çabaların en değerlisidir. Bir dönemlerin ana tanrıça kültüne merkezlik etmiş Ortadoğu kültüründe, kadını tekrar gelişmiş toplumsal değerlerle birlikte bağımsız karar verme, tercih yapma gücüne kavuşturmak, buna katkıda bulunmak gerçek bir özgürlük kahramanlığını gerektirir.

KCK Önderliği
Abdullah Öcalan
14 Temmuz 1994

Ölüm Sessizliğini Bozmalıyız!

Kanlı siyaset ve savaşlar gibi aynı ölümcül sonuçlara yol açan "beyaz katliam" ve "beyaz işkence" denilen yöntemlerle Almanya bugün de kendi iç ve dış siyasetini yürütüyor.

"Öldürmenin birçok yöntemi vardır. Bir insanın karnına bir bıçak saplanabilir, ekmeği kesilebilir, bir hastalığın tedavisi ihmal edilebilir, kötü bir konut içine konulabilir, ölümüne yol açan bir biçimde zorla çalıştırılabilir, intihara sürüklenilebilir, savaşa gönderilebilir. Bunlardan bizim devletimizde yasak olan yöntemler çok az..." şeklinde çevirilen bu sözlerle şair Bertold Brecht'e ait. Brecht 20. yüzyılın başında Almanya'da faşistleşen kapitalist sistemi, mantığını ve sonuçlarını böyle tarif ediyor. Son yüzyılda faşizme karşı yürütülen demokrasi mücadelelerinin sonucunda evrensel insan hakları normları oluşturulmuşsa da, bugün hala bu tarifi ve uygulamaların güncel örneklerinin tanıklarımız. Kanlı siyaset ve savaşlar gibi aynı ölümcül sonuçlara yol açan "beyaz katliam" ve "beyaz işkence" denilen yöntemlerle Almanya bugün de kendi iç ve dış siyasetini yürütüyor.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan şahsında tüm Kürt halkı ve özgürlük arayışında olan insanlığa karşı yürütülen sistematik işkence ve izolasyon siyasetinin temeli, 1970'li yılların başında Almanya cezaevlerinde atıldığı bir gerçektir. ABD ve Almanya merkezli geliştirilen emperyalist savaş ve sömür-

ge siyasetine karşı Almanya'da silahlı mücadeleyi başlatan Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) tutsak üyelerine karşı yürütülen izolasyon işkencesi psikolojik ve fiziki imha amaçlıydı. RAF öncülerinden olan Ulrike Meinhof maruz kaldığı izolasyonun etkilerini şöyle ortaya koyuyor:

"Sanki kafan patlıyormuş gibi bir duygu

Sanki omuriliği beynine bastırıyormuş gibi bir duygu,

Sanki beynin gittikçe kuru üzüme benzer buruşuyormuş gibi bir duygu,

Sanki sürekli, farkında olmadan elektrik altında tutulduğun, uzaktan kumanda edildiğin gibi bir duygu,

Sanki çağrışımın kırıp kesildiği gibi bir duygu,

Ateşten mi soğuktan mı titrediğini çözemiyorsun,

Üşüyorsun.

Normal sesle konuşabilmen için yüksek sesle neredeyse bağırarak kendini zorlamak zorundasın,

Dilsizleştiğin gibi bir duygu,

Kelimelerin anlamını artık özdeşleştiremiyorsun, ancak tahmin edebiliyorsun.

En kötüsü; yaşama şansının olmadığının bilincinde olmak; onu edinmek konusunda kesin başarısız kalmak...

Sanki derinin soyulduğu gibi

bir duygu..."

İnsanın onurunu, kimliğini, iradesini, düşüncesini, duygusunu ve davranışlarını teslim almaya yönelik geliştirilen beyaz işkence sistemi, yoğunlaştırılmış bir şekilde 1999'dan itibaren İmralı Adası'nda Kürt Halk Önderi'ne karşı uygulanmaktadır. Dokuz seneden fazla devam eden uygulamalara keyfi "hücre cezaları" eklenmekte, uzun vadeli zehirleme yaratan koşullara son olarak zorla saç kazıtma işkencesi eklenmiştir. Bu insanlık ve hukuk dışı yaptırımlara karşı başta Almanya olmak üzere tüm Avrupa hükümetleri sessizliğini koruyor. Tabii ki, Almanya'nın sol güçlere karşı geliştirdiği bastırma yöntemlerine, Avrupa'nın sömürgecilik tarihine ve güncel ekonomik çıkara dayalı siyasetine bakıldığında Türkiye'de iktidarda olan zihniyet ve güçlerin de Avrupa devletlerinin geleneklerinden çok uzak olmadıkları rahatlıkla anlaşılıyor.

"İnsan hakları", "eşitlik" ve "demokrasi" gibi özgürlükçü kavramları Avrupa siyaseti ve kurumları daima kendi tekeline almaya çalışmıştır. Fakat bu kavramları devletlerin ne kadar göreceli ele aldığı, sorgulayan ve alternatifler yaratma çabasında olan güçlere gösterilen yaklaşımlarla da ortaya çıkmaktadır. Almanya'nın kendi imajını korumak için eleştirilse seslere

karşı yürüttüğü susturma siyasetine, geçtiğimiz ay Kürdistan halklarının sesi olan Roj TV'nin yasaklanmasıyla bir halka daha eklenmiş oldu. Evet, başta da belirttiğimiz üzere öldürmenin birçok yöntemi vardır... 'Fakat devletimizde yasak olmayan öldürme yöntemleri karşısında kimse sesini çıkarmasın!' deniliyor.

Kadınlar olarak da her yerde sessiz ölüm tedirleriyle karşı karşıyayız: Fiziki ve psikolojik şiddet, bıçaklama, yoksulluk, savaş, intihara sürükleyen dayatmalar vs... Günümüzde kadın katliamlarının yöntemleri maalesef çok gelişkin. Bazıları daha açık ve kanlı, bazıları ise daha sinsi ve üstü kapalı. Fakat tüm yöntemlerin ortak amacı; susturmak, korkutmak ve teslim almak. 'Kadınlar gelenek ve göreneklere göre sussunlar! Aile, devlet ve sermayenin dayatmalarına boyun eğsinler!' deniliyor.

Ancak ne Kürt kadını, ne Kürt

halkı ne de özgürlük ve demokrasi savunucuları reva görülen bu yaşam ve siyasetleri hiçbir şekilde kabul etmemiş ve etmeyecektir. Diriliş Bayramı olarak kutlanan 15 Ağustos 1984'ten günümüze, Kürt halkı ve özgürlük sevenleri yaşanan ölüm sessizliğini çağlayanlara dönüştürerek özgürlük yürüyüşünde büyük başarılarla imza atmıştır. İnkâr, imha ve işkenceye karşı bedenlerini ortaya koyarak direnen özgürlük savaşçıları ve Kürdistan halkı, Önderliğinin saçının teline dokunulmasını onuruna dokunulmuş olarak saymaktadır. Binlerce insanın kendi canını feda ederek yarattığı özgürlük zemini ve özgür kadın kimliği bugün milyonlarla ifadesini bulmaktadır. Ve dün olduğu gibi bugün de her türlü zulme ve işkenceye karşı kararlı bir şekilde "Êdî Bes e!" demeye devam edecektir.

Şervin Nudem

Li Hember Cezaya Ricmê Kampanya Hat Destpêkirin

Li girtîgehên Îranê roja 20'ê Îlonê herî kêm 9 kes cezaya ricmê xwarin. Hemû jî bi 'zîna û fihuşê' tên tawanbarkirin. Parêzvanên Mafên Mirovan jî bo rawestandina pêkanînen ricmê dest bi kampanya kirin.

Li Îranê grubekî parêzgerên mafê mirovan a bi navê Tora Parêzerên Dildar, kampanyayek li dijî ricma yekî mêt, 8 jin bi kom 9 kesan dan destpêkirin. Daxuyaniya ku Parêzer Şadî Sadr da, got, 'endamên Tora Parêzerên Dildar gelek bi endîşe ne, her wiha herî kêm heşt jin û mêtê bi cezaya ricmê ve hat mehkûmkirin. Dibe ku ev cezaya di her demî de were pêkanîn'.

Parêzer got, di rewşa heyî de çî garantîyek nîne ku ceza werin kêmkirin. Wezîra Dadê ya Îranê daxuyandibû ku pêkanîna ricmê ku di zagone şerîatê de heyî, sala 2002'ê bi dîrektîfêkî hatibû sekinandin. Lê belê ev biryar di salên 2006 û 2007'ê de hate binpêkirin.

Di meha Tîrmeha sala 2007'ê de zilamekî ji gundekî bakurê rojavayê Îranê ku jiber zînayê hatibû tawanbarkirin hatibû ricmkirin, ev yek rê li ber berteka Netewên Yekbûyî û Yekîtiya Ewropa vekiribû.

Tora Parêzerên Dildar, jî bo sererast-

kirina zagona ricmê ya di meriyetê de ye, bi avayekî aktîf têdikoşe. Parêzer, bertek li hember biryarên dadgehan a ricmê nîşan dan û gotin, bi piranî mehkûmên ku xwendin û nivîsandinê nizanin, nikarin sûd ji parastinekî baş jî werbigirin. Sadr got, 'di tu bûyerê de li pêşberê parêzer û govanê bûyerê çar car îtiraf çênebû. Ji aliyê dadgeran ve weke keyfî hatin mehkûmkirin. Zagona Misilmaniyê çar cara îtiraf divê.

Tora Parêzerên Dildar, di nava du salî de penc jin û zilamekî ku bi tawanbariya zîna ve mehkûm bûbûn ji ricmê rizgar kirin. Zagona Şerîatê ya di meriyetê de ye jin û mêtên ku jiber zînayê hatine sîcdar kirin, kevir tê werkirina wan pêş dibîne. Li gorî vê zagonê, mehkûm heta bimrin tên ricmkirin. Piştî ku mêt heta kemaxên xwe, jin jî heya stûyên xwe tên binaxkirin kevir tên werkirin.

Gruba parêzerên mafê mirovan yê Îranî, bang li meqamên destûrmend kirin

da ku bicihanîna van hikman rawestînin û biryara sala 2002'ê bi bîr anîn û bang kirin ku rayagîştîya navnetewî tevî kampanyaya li dijî ricmê ku hatiye destpêkirin bibin. Parêzer Şadî Sadr, axivî û got 'Dîrektîfêk ne li ser zagonê ye û heta ku ev zagon neyê guhertin, dibe ku dadger biryarên bi vî awayî bidin.'

Kesên ku cezaya Ricmê xwarine ev in:

-Kubra Nacar, 43 salî ye, dayika 4 zarokan e, ji sala 1996 û vir ve li girtîgeha Tebrîzê de ye. Ji sedema ku hevjinê wê 12 sal sax wê dehfî fihuşê kiriye, tevî bûyera kuştina hevjinê wê bûye, bi vê tê sîcdarkirin.

-Îran E., 33 salî ye, dayika zarokêkî ye, ji sala 2003'ê ve li girtîgeha Ahvazê tê girtin.

-Şemame Qurbanî, 34 salî ye, dayika du zarokan e, ji 2005'ê de li girtîgeha Urmiye dimîne.

-Zuhre û Azar Kabîrî, 27 û 28 salî ne. Ji aliyê hevjinê yekî jî wan ve li gel şeş

zilaman hatine dîtin û filmekî wan pêşkêş kiriye, lewma jî Sibata 2007 ve girtî ne.

-Eşref Kelhorî, 37 salî ye, dayika 4 zarokan e, ji ber alîkarî daye ji bo kuştina hevjinê xwe ev şeş sal e li girtîgeha Evîn a li Tehranê tê girtin.

-Hayriye V., 38 salî ye, li girtîgeha Ahvazê dimîne. Hayriye jî li ber alîkarî daye ji bo mirina hevjinê xwe hate mehkûmkirin. Wê îtiraf kir ku bi hezki-riya xwe re têkiliyekî ji dervey qanûnî jiya ye lê tawanbariya tevî kuştina hevjinê wê red kir.

-Leyla Q., 34 salî ye, dayika 3 zarokan e, çar sal e ji ber hinceta alîkarî daye ji bo kuştina hevjinê wê li girtîgeha Evîn a Tehranê ye.

-Abdullah Farivar, 50 salî ye, bavê 2 zarokan e, mamosteya muzîkê ye, li bajarê Sarî a li bakurê welatê ye, zîna bi xwendekarekî xwe re kiriye, ji bo vê tê sîcdar kirin.

ANF News Agency

Heta Evînên Mezin Neyên Qezenckirin

Evînên Biçûk Nayên Qezenckirin

Jinekê, keçekê bînin ber çavên xwe; hîna nebûye 15 salî, lal, kerr, kurt û Kurmancî bêyî her tiştî bi mêtêkî ve tê girêdan. Çi ye, bûye keçeke baş a malê, bûye jinekê baş a mala xwe! Ev çawa jinbûn e? Ev koletî ye di rastiyê de. Tu bêjtî bimire wê bimire, tu bêjtî bimîne wê bimîne. Ne dildariyê wê, ne jî evîneke wê heye. Hema bêje weke mekîneya çêkirina zarokan lê tê nêrin. Ma bi vê kesayiyê jîyan dimeşe? Ma gelo xistina herî xerab, biçûkxistina herî xerab ne li ser vî esasî ye? Gelo têkiliya li cem me serdest, jiyana serdest ne ev e? Niha gelo li cem vê em dixwazin çî bidin jiyîn? Tiştê ku divê bi dîqet li ser were rawestînin û encam jê were bi destxistin çî ye?

Di rastiyê de nîrxê herî mezin ku emê bidin keçê ev e: Bila li gorî xwe, li gora dilê xwe bijt, ger hêza wê ya mentiq û hestan heye, bila xwe mezin bike. Bêyî ku wê bidin mêt, bila hewl bide xwe nas bike, bila xwe bibihîse. Yanî bêyî ku çaralîyên wê ji aliyê desthilatdariyê ve werin girtin, bila jîyanê nas bike, mêtan nas bike, malbatê nas bike, siyasetê nas bike. Ma ev gelekî ne girîng e? Weke mînak keçekê rewşa wê nexweş, desthilatdariyê çar aliyê wê girtine, ji mal û milk jî bêpar e; helbet dema keçik serbest bû, mafdar e direve, ne wisa? Dêvin û roja diduyan jî dikevîne kolanan. Êdî ka otel e, pavyon e, bar e, ev yek nediyar e. Jixwe di vê mijarê de hûn rewşa Tirkiyeyê dîza-

nin. Jixwe nekeve wê rewşê jî roja din wê xwe ji kesekî re bike kole, bike mal. Ango tiştê li malê jî didinê ev e û dema jî malê direve tiştê tê serê wê dîsa ev e. Gelo nîrxekî wê yekê heye? Gelo ev azadî ye? Ez bawer nakim.

Civakeke nû tê sazîkirin. Hewl tê dayîn rêbaza herî serke ya têkiliyên ve civakê were çêkirin û sazûmankirin. Di rastiyê de rewşa malbata Kurd li ber tinebûnê ye. Bûye ting û sergoyê mêhtingeriyê. Hemû sazûmaniyên civakî ewqasî kêmtir in ku mirov dikare bêje nînin. Mirovan dixin. Baş e, em çî qebûl bikin, jî xwe re çî esas bigirin?

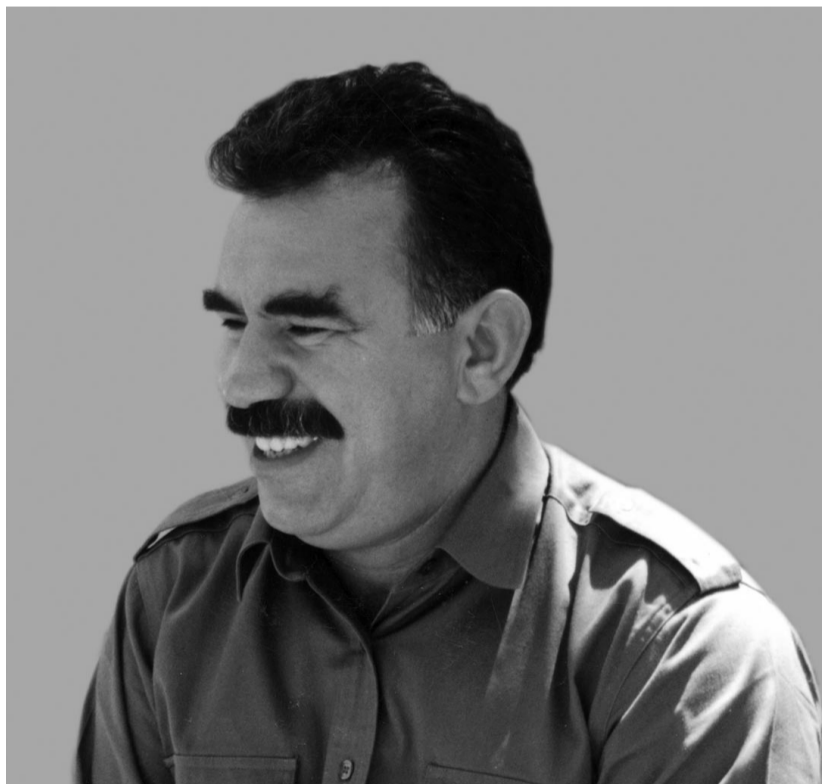
Gelo, azadiya jinê, şerên mezin di pîrsgerêka jin û malbatê de û li ser vî hîmî têkçûn pêk hatine, ku em îro bi hêsanî bi ser kevin. Min ji we re behs kir, têkilî çawa ne, bi zorê, bi dîrokê û desthilatdariyê re têkilî çawa ne. Ma di nava we de liçek jî dilî heye? Liçek hezkirin, rêzgirtin? Nîne! Kanîn ewên wekhevîparêz, kanîn ewên azadîparêz, kanîn ewên rabûn ser piyan? Kanîn ew ên ku behsa evînên mezin dikirin? Ew li ku ne? Eger biqasî cihekî tu lê malekê deynî quntareke te ya çiyê nebe, tu wê li ku derê evîna xwe çêbikî? Tu li ku dikarî bijt? Min berê jî ev got, tu bêwelatî, niha cenderme were jina te ye, keça te ye çî ye jî dest de bigire û biçe. Jixwe vê dikin. Li aliyê din jixwe tu bê pere û bê kar î? Eger ev rastî werin fêmkirin ha wê demê em ê têkiliya di navbera mafê û azadiya

divê were bi destxistin û kesayiyet û evîna me de baştir deynin.

Meşa jinê, rabûna wê ya ser piyan bi serê xwe dildariyê-ke mezin tîne ziman. Objeyê-ke herî girîng a tiştê jêre evîn dibêjin jî bi vî rengî peyde dibê. Hûn ê wekî din çawa hez bikin? Kesê ku ji bo azadiyê ranebe, gelo dikare were hezkirin? Gelo bêyî ku mirov di evînên mezin de bi ser bikeve, dibe ku bi evînên piçûk de bi ser bikeve? Gelo mirov hestên mezin bi ser nexê, hestên piçûk dikarin hebin? Ez rewşa we dibînim, havênê hezkirinê, havênê evînê bi we re nîne!

Hin têkiliyên mirovan, kombûneke mezin a tecrûbeyên dîrokî ku ji beriya 4 hezar salan ve mane hene. Hûn behsa têkiliyên pêşketî yê li Ewropayê yan jî deverên din dikin. Ez nikarim tiştêkî weha li vir bibînim. Di van têkilî û kesayiyên hûn jî wan re dibêjin hezar salî ne, paşverû ne, mirov dewlemendiyeke mezin û mirovahiyê dibîne. Çînbûna civakê ya di dîroka şarîstaniyê de di heman demê de jî bo jinê pêvajoya qutbûna jî tevahiya hêz, kesayiyê û bedewiya xwe ye. Ev vebirî wisa ye. Li cem me ev yek gihandine wê asta bînîrx.

Tevgera şoreşger a herî girîng ku mirov dikare ji bo bîranîna kesên dixwazin jî jinbûna di bin desthilatdariya Osmanî û Kemalîst de

ew e ku em ne tenê li dijî tesîrên wan ên dîrokî lê li dijî deng û rengvedana wan ya îro jî têkoşîneke bi vî rengî xurt bikin. Dema mirov bi şerêkî bi darê zorê bersivê bide bidarê zorê xistinê, wê demê kesayiyên têkçûyî, têkilî, bedewî û jîyanên hûza dikarin werin afirandin. Min bi xwe eger di nava wê civakê biqasî serê derziyêkê cih bidîta, ez têde bijiyama. Ez bawer im ti kesî biqasî me bi rêz û nîrxê jîyanê nezani, bi qasî me nebû xwediyê hewldaneke ev çendê mezin. Wekî din ti kesî biqasî me bandora xwe li keç û jinan nekir û ew nekişandin

nava têkoşînê.

Va ye helwesta me ya jî bo rastîya jinê ku herî zêde bi xemsaî mirov nêzikî dibin, herî zêde jî jîyanê hatiye qutkirin, bi navê jîyana her tişt li ser hatiye ceribandin, ev e. Ê em bawer jî dikin ev helwest wê bihêle tiştê jî dest hatiye dayîn çî ye were dîtin, tiştê divê were bi destxistin çî ye were bidestxistin, li ser esasê siyasî û îdeolojîk mirov bigihêje wê û jî bo wê di warê rêt-xistinî û pratîkî de mirov bikeve nava hewldanan.

Rêberê KCK
Abdullah Öcalan

‘We Verbreken de Stilte’

“Mensenrechten zijn universeel. Geweld tegen de vrouw en de onderdrukking van de vrouw is de gemeenschappelijke probleem van de vrouwen. Deze campagne heeft twee basisdoelen, de eerste is dat men wilt tonen dat er wereldwijd geweld tegen de vrouw gepleegd wordt en de tweede, duidelijk maken dat de geweld tegen de vrouw meestal niet gestraft wordt en in alle culturen subtiel vrouwen onderdrukking bestaat.”

De systematische en subtiel geweld tegen de vrouw heeft nog steeds geen definitie terwijl het zich nu meer voordoet dan alle tijden. Veel landen hebben in hun grondwetten niet eens over de geweld tegen de vrouw en daar de gevolgen ervan, integendeel er zijn meer factoren die de geweld tegen de vrouw aanmoedigen. We horen statistieken die duidelijk maken hoeveel vrouwen slachtoffer worden van geweld en verkrachtingen en dit per second over heel de wereld. Om de aandacht van de mensheid op deze onmenselijke praktijken tegen de vrouw te vestigen heeft Amnesty international een campagne gestart. Deze campagne is begonnen lopen van 2004 en zal eindigen tegen 2010. Grootste doel van deze actie is alle vrouwen en mannen ervan bewust maken dat de geweld tegen de vrouwen moet stoppen. Amnesty International is ervan overtuigd dat wanneer we de aandacht voor mensenrechten in onze huizen halen de geweld tegen de vrouw zal stoppen. Amnesty International gelooft erin dat deze campagne geslaagd zal zijn in landen en gemeenschappen. We hebben een interview gemaakt met mevrouw Muriel de Gaudemont en mevrouw Moira Sauvage, allebei leden van de Franse sectie, vrouwecommissie van de Amnesty International.

- **Waarom achtte men deze campagne noodzakelijk? Wat zijn uw doelen? Welke resultaat verwacht men te boeken met deze campagne?**

Amnesty International is een wereldwijde beweging, organisatie. Amnesty International stijd om de respect tegen de mensenrechten te verwezenlijken. Geweld tegen de vrouw komt op eerste plaats op de lijst van de schendingen van de mensenrechten. Geweld tegen de vrouw is globaal, wereldwijd.

De basisstenen voor deze campagne zijn reeds in 1990 neergelegd. Tijdens de conferentie van Peking in 1995 wanneer de verdra van Verenigde Naties, om elke vorm van discriminatie tegen de vrouw te voorkomen (CEDAW) werd getekend, werd er ook een start gegeven aan de campagne om de geweld tegen de vrouw te stoppen.

Amnesty International vestigt dezelfde aandacht aan de rechten van de vrouwen en mannen maar de geweld tegen de vrouw die

door haar onderdrukking voortvloeit is een probleem die heel veel vrouwen sterk voelen en de gevolgen ervan voor de rest van hun leven meedragen. Een van de basisdoelen van deze campagne is, zoveel mogelijk de geweld tegen de vrouw definiëren en tonen dat mannen en vrouwen dezelfde rechten bezitten. Door zulk campagnes kunnen we de discriminatie bestrijden.

- **Deze campagne heeft als slogan “alles is in onze handen, stop het geweld tegen de vrouw”. Wat bedoelt u met alles is in onze handen, zijn het de vrouwen of de maatschappij in zijn geheel die verbetering kan aanbrengen?**

Dit is een zeer belangrijk vraag. Het hangt niet enkel van de vrouw af, deze campagne richt zich niet enkel tot de vrouwen. Deze problematiek gaat heel de mensheid aan. Als een verandering noodzakelijk is, het gaat heel de maatschappij aan een niet enkel de vrouwen. Een van de andere doelen is aan dezelfde kant staan als feministen ervoor zorgen dat ze hun activiteiten kunnen verwezenlijken. Een van de criteria van deze campagne is dat de landen, regeringen hun verantwoordelijkheid opnemen. Internationale verdragen zijn zeer duidelijk. Wanneer een land een van deze verdragen goedgekeurd heeft neemt een verantwoordelijkheid op zich. We gaan ervan uit dat als een land een van deze verdragen getekend heeft dat we daarmee kunnen samenwerken. Wat wel belangrijk is wat de vrouw zelf zal verwezenlijken want de vrouw maakt al duizenden

jaren de discriminatie mee en heeft nog steeds geen gelijke rechten. Het kracht en de emancipatie van de vrouw is even belangrijk. We stellen zeer erg op prijs dat de man ook hieraan meewerkt en zijn steentje bijdraagt om geweld en discriminatie tegen de vrouw tegen zijn medemens te doen stoppen.

- **Vindt u de bestaande internationale verdragen hieromtrent voldoende? Zijn deze verdragen in het echt bindend?**

Er bestaat een Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Heel veel landen hebben dit verklaring getekend. Toch dit is niet voldoende om de vrouwenrechten te beschermen. Bijvoorbeeld; we strijden om een een verklaring te doen ontstaan waarin de definitie van de vrouwenhandel, verkrachtingen duidelijk is.

- **Zijn de wetten op zich voldoende om de mensen te doen beseffen? Wat zijn uw handelingen in praktijk hieromtrent?**

Natuurlijk al onze handelingen gericht om mensen te doen beseffen van de gebeurtenissen. We proberen zoveel mogelijk over te maken aan het volk van wat er gebeurd. Dit wekt automatisch reflexen op bij het volk. Mensen leren hun rechten en leren hoe ze hun rechten moeten beschermen. Toen Amnesty International werd opgericht had het doel om

de mensen die waren vergeten in de gevangnissen te doen herinnerd worden. De dag van vandaag proberen we hetzelfde te doen voor de vrouwen. Op 8 maart zijn we begonnen om de vrouwenhandel te doen stoppen. In Frankrijk bestaat geen definitie van de geweld tegen de vrouw en de vrouwenhandel. We hebben acties ondernomen om dit aan te tonen. Tijdens het jaar 2004 is er een wet uitgevaardigd door Sarkozy deze wet straft vrouwen die in de prostitutiewereld zijn terecht gekomen. Ze worden teruggestuurd naar de land waar ze vandaan komen deze straffen lopen op tot gevangenisstraf en geldboetes. We willen de aandacht erop vestigen dat zulk wetten de vrouw niet beschermen integendeel vrouwen worden hier slachtoffers van. We hebben ervoor gezorgd dat deze wet veranderde.

- **Men beweert dat er over heel de wereld een toename is van de geweld tegen de vrouw. Is er toch een toename of denken we dat omdat er tegenwoordig veel gebeurtenissen in het daglicht komen?**

Ja, geweld was er altijd. Bijvoorbeeld tijdens de oorlog jaren, Japanners gebruikten Chinese en Vietnamese vrouwen als sexslavinnen. Dit zijn dingen die tijdens oorlogen hebben bestaan. Zo ook geweld binnenshuis bestaat al eeuwen. In het verleden werd het allemaal normaal gezien. We kunnen hier een aantal voorbeelden eraan toevoegen, in Africa en Colombia tijdens, de oorlog werd er opdracht gegeven om alle vrouwen van het dorp te verkrachten. Het geweld en het geweld binnenshuis bestaat al heel lang maar het is wel zo dat het nu beter in het daglicht komt.

- **Kunnen we beweren dat dit te maken heeft met de vrouw die nu meer beseft?**

Dat is een feit, het is dankzij de vrouwen dat men nu de graad van de geweld tegen de vrouwen kan meten. Het is zo dat wanneer een vrouw meer onafhankelijk wilt zijn, meer vrij wilt zijn en dezelfde rechten eist de man zal aarzelen over zijn macht en meer geweld zal plegen tegen de vrouw.

In het verslag van de Amnesty international merken we dat wanneer de militarisme toeneemt over heel de wereld ook de geweld tegen de vrouw toeneemt. Vrouw is de slachtoffer van deze systeem. In gebieden waar oorlog is, is er altijd toename van de binens-

huisgeweld en geweld tegen de vrouw.

- **Landen die oorlogen veroorzaken en geweld plegen zijn landen die veel macht bezitten. Denkt u dat deze verdragen die ontstaan om geweld te doen stoppen zullen helpen tegen deze machtige landen?**

Deze verdragen opzich zullen natuurlijk niet voldoende zijn. We hebben bijvoorbeeld; een verslag klaargemaakt en uitgezonden voor Kosovo, in deze verslag hebben we bewezen dat er vrouwen zijn verkracht door de soldaten van Verenigde Naties. We weten ook dat landen zoals America niet echt content zijn met de werken van Amnesty International maar wat in ons voordeel speelt is dat we vrij bekend zijn en uitgebreid zijn over heel de wereld. We beweren niet dat we alles kunnen veranderen maar we verbreken de stilte. We willen heel de wereld heel de mensheid van de gebeurtenissen bewust maken en verwachten hun solidariteit wat heel belangrijk is.

- **Wat waren de punten die op de agenda van deze campagne stonden tot nu toe? Kunt u ons vertellen wat er allemaal gericht is wereldwijd?**

We hebben veel dingen gedaan. We hebben onderzoeken gedaan in veel landen en daaromtrent verslagen klaargemaakt. Amnesty International heeft als doel om alles wat tegen de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is en alle schengdingen van de mensenrechten in het daglicht te brengen en mensen ervan op de hoogte brengen. Dit doen we door opmaken van verslagen, oprichten van lobby's en uitvoeren van campagnes. Verslagen die door ons klaargemaakt worden, worden meestal als referentie geaccepteerd. We stuenen ook de organisaties die terplaatse zulk werken uitvoeren en met hulp van deze organisaties maken we verslagen op.

- **Wat vindt u van de vrouwen bewegingen over heel de wereld?**

Als we het gaan vergelijken met de jaren 70 kunnen we uitmaken dat de werken van vrouwenbewegingen niet zo slecht is. Veel vrouwen vinden het niet noodzakelijk, dit is fout. Maar in veel landen strijden vrouwen voor hun rechten. Dit is hoopgevend.

Ayın On Dördü Ve Xalê Cemil

**Kaç Kürt kızı
daha on dördüne
adım atmadan
evlendirildi. Kaç
Kürt kızı on
dördünde "gelin
olma yaşın"
denilerek dedesi
yaşındaki
bunaklara
verildi.**

Körpecik bir fidandır Herdem Hanım.

Nerdeyse bütün Kürt klamlarında kadına övgü olarak söylenen sözlerin başında gelen cümle şudur: Ayın on dördü gibi ışıldayan kız. Ayın on dördü gibi güzel kız. Ay on dördünde çok güzel midir bilmem. Fakat klamlarda erkeğin kadın güzelliğine olan hayranlığı böyle dillendirilmiş. Ayın on dördünün neden bu kadar çok klamlara konu olduğunu anlamak istiyorsanız mutlaka Xalê Cemil klamını dinlemelisiniz. Eğer daha önce bu klamı dinlemiş, sadece çılgınlığında kanamakla kaldıysanız klamı yeniden ve ayın on dördü gibi kız sözünü düşünerek dinleyin. O zaman Kürt kadınlarının çektiği acıyı daha iyi anlayacaksınız. Ayın on dördü gibi güzel olmanın sadece parlaklık, aydınlık, güzellik olmadığını göreceksiniz.

Kaç Kürt kızı daha on dördüne adım atmadan evlendirildi.

Kaç Kürt kızı on dördünde "gelin olma yaşın" denilerek dedesi yaşındaki bunaklara verildi.

Ve kaç Kürt kızı on dördünde öldürüldü, intihar etti.

Dengbêj Salihê Qubînê'nin sesinde bir başka türlü kanyor Xalê Cemil öyküsü.

Dengbêj Salihê Qubînê şöyle diyor; (Muş ya da Mardin yöresinde geçtiği söylenen öykü hakkında çok net bilgiler yok aslında.)

Herdem Hanım, on dördünde bir genç kızdır. Ailesine göre çoktan evlenme yaşına gelmiş, anne babası ve ağabeyleri onu baş göz etme telaşına düşmüştür.

Daha sokakta oynama yaşındadır, fakat kimse onun çocuk olduğuna bakmamıştır. Bolca Muş tütününün içildiği bir günde başlık parası için pazarlıklar yapılmış, Herdem Hanım Cemil'e verilmiştir.

Herdem Hanım ve Cemil hakkında çok fazla bilgiye ulaşılamıyor.

Klamdan anladığımız kadarı ile Herdem Hanım bu nişanlılığa çok tepkileniyor ve bütün Kürt kadınları gibi acısını bir klamlarla dile getiriyor:

Lo lo Xalê Cemil, Xalê Cemil
Ez gune me
Lo Xalê Cemil, min bi heyrano
Wele tu extiyarî dino, ez gede me
Lo Xalê Cemil,
Emrê te çûyê çil û penç e ez çarde me
Lo Xalê Cemil mal şewitiyo
Tu ji min bigere
Ez stûxwar û bê çare me
Xalê Cemil mal şewitiyo,
Ez ne parîyê devê mirdarê fena te me
Xalê Cemil, Xalê Cemil ez gune me...

**

Oy oy Cemil Dayı,
Cemil dayı ne olur acı bana.
Kurban olduğum Cemil Dayı,
Sen yaşlısın ben çocuğum.
Kurban olduğum Cemil Dayı,
Yaşın kırk beşe ermiş
Ben on dördüneyim daha.
Oy oy Cemil Dayı ocağın sönsün,
Beni bırak
Boynu bükük, çaresizim
Oy oy Cemil Dayı ocağın sönsün,

Senin gibi murdarların ağzının lokması değilim.
Oy oy Cemil Dayı,
Cemil dayı ne olur acı bana.

Herdem Hanım on dördünde bir çocuktur, nişanlandığı adam Cemil ise kırk beşini çoktan doldurmuş, yaşını almış bir adam.

Nişanlandığı adamı ancak dayısı, amcası olarak görmektedir. Bu yüzden Herdem Hanım, Cemil Dayı'dan ona acımasını istiyor. Ancak 'Xale Cemil' ısrarla Herdem Hanım'la evlenmek ister. Herdem Hanım'ın çılgılığı ve yalvarışı tüm Kürt kadınlarının yalvarışı ve çılgılığıdır aslında. Hangi genç kız daha ilk aşkın, ilk el tutuşun heyecanını bile yaşamadan babası yaşındaki bir erkeğe gitmek ister ki?..

Ama verilir yaşlı adamlara Kürt kızları...

Erkeğe teslim edilir, solar ay parçası gibi olan yüzleri, ceylan bakışları hüznün yüklenir.

Ve Xalê Cemil onu istemeyen Herdem Hanım'a bir klamlarla cevap verir.

Xalê Cemil digo:
Lé lé Herdem Xanimé
Sibe ye li min û
Diyarê Qerdîlekê.
Lé lé Herdem Xanim, min bi heyrané,
Qam kiniké, lé meş werdek e.
Te yé guhé xwe nedî

Qise û galgal û gotinén şeytan û fesadan fesadiyén xelkê.

Bila Xwedé tiala biqedîne mirade min

Û Herdem Xanimé

şevêk e ji şeve payîzê heta şevaqa sibe.

Bira hingê li ser singê min peya be qasidê mîrata qol Felekê.

Dé gidî lé gidî lé, lé Herdemé Dé gawir é Bab Ecem e

Ezê qasekî rûniştima li kélekê li balé li cemê.

Gidî lé, lé Herdemé...

Cemil Dayı der:

Oy oy Herdem Hanım,
Tan doğdu ben ve Diyarê Qerdîlekê'in üstüne.

Oy oy Herdem Hanım,
Hayran olduğum, kısa boylum, hoş yürüşlüm

Sen dinleme şeytan fesat kişilerin sözlerini.

Büyük Allah benimle Herdem Hanımı murada erdirsin

Gecelerden bir sonbahar gecesi. O zaman gelsin, Azrail diz çöksün göğsüme.

Oy oy Herdem Hanım

Acem babanın, gavur annenin kızı, Keşke bir an yanında oturabilsem, diz dize gelsem...

Oy Herdem Hanım...

**
Lo lo Xalê Cemil Xalê Cemil mal xirabo té ji min bigere;

Tu mezin î şûna xalê min î.

Lo Xalê Cemil tu mezin î şûna babê min î.

Lo Xalê Cemil ez gedom e mal xirabo wele tu mezin î.

Lo lo Xalê Cemil, tu yé nebe sebebê qe-dera min.

Lo Xalê Cemil, Xalê Cemil ez ez gune me.

Lo Xalê Cemil, Xalê Cemil ez birîndar im

Ez é birîndarê kesê destê kal im.

Hasret Birsêl

Rojnivîska Dinekî

Avesta Tiyatro grubunun kurucusu ve genç oyuncusu Aydın Orak tarafından Kürtçeye uyarlanan Gogol'un "Bir Delinin Güncesi" eseri Türkiye'nin bir çok ilinde sahnelendi. Aydın Orak'ın hem Kürtçe'ye uyarladığı, hem de Cihan Şan'ın yönetmenliğinde yapılan oyun sahnelendiği bütün yerlerde büyük bir beğeniyle izlendi.

Tek kişilik bir tiyatro oyunu olan "Bir Delinin Güncesi/Rojnivîska Dinekî" daha önce, 10. Ankara Uluslararası Tiyatro

Festivali olmak üzere İstanbul, Erbil, Mardin, Urfa, Batman, Diyarbakır gibi birçok il ve ilçede sahnelendi. Aydın Orak tarafından oynanan oyun büyük bir ilgiyle karşılanıyor.

Bir Delinin Güncesi Hakkında

Gogol'un öykülerinden biri olan Bir Delinin Güncesi, yaptığı tekdüze ve sıkıcı iş yüzünden bunalan bir memuru konu almaktadır. Öyküde, hiyerarşi ve bürokrasinin çelişkileriyle

psikolojik sorunlar yaşamaya başlayan bir memurun hikayesi anlatılıyor. Büyüklük kuruntusuyla avunmaya çalışan memur sonunda akıl hastanesine kapatılır. "Sıradan insanların" yaşamlarını ayrıntılı bir biçimde işleyen Gogol; dünya klasiklerine de bu anlamda çok önemli bir katkı sunmuştur.

Dostoyevski, "küçük insan"ın trajedisini "büyük ayrıntılar"la işleyen Gogol için yıllar sonra, tüm Rus gerçekçilerinin "Gogol'un paltosunun altından" çıktıklarını söyleyecektir.

Haber Merkezi

Kadına dair

Songül
Beyazgül

Hasret'e

Sana bir süredir yazacaktım aslında. Ama kitabını okuduktan sonra yazmak istedim. Aynı gazetenin bir köşesinden, başka köşesine bir mektup yazmanın daha keyifli olacağını düşündüm. Neden mi? Daha çok kadınla paylaşmak istedim düşüncelerimi; sana dair, yazdıklarına dair, biz kadınlara dair...

Sana sesi su gibi duru, Sema adlı bir sanatçının Hasret adlı şarkısını dinlerken yazıyorum. Şarkısı senin adaşın. Şarkısında bir kadının hasretini, derin acılarını, çıksızlıklarını anlatıyor. Bu şarkının içinde olduğu albüm, bir zamanların eşraf kadınlarının gizli ve kimselere söyleyemedikleri aşklarını dillendirdikleri şarkılarını içeriyor. Hasret şarkısında şöyle diyor;

O gözler benim olan eskisinden yabancı
Gönlümdeki bu sevdâ hiç dinmeyen bir acı
Ruhumun kederinden gözlerim yaşla dolu
İnliyorum derinden bana bilmem ne oldu
En candan arkadaşım ruhumu saran gece
Ben kime bağlanmışım ağlıyorum gizlice
Kimsesiz karanlıklar derdime şifa verin
Kalbimdeki yaralar daha çok daha derin...

Nasıl da örtüşüyor kadınların hikayeleri değil mi? Ne zamanda, ne mekanda olurlarsa olsunlar onların hikayeleri çok benzer. Kısa bir süre önce, bir arkadaş aracılığıyla gönderdiğim imzalı kitabını aldığımda, en çok bunu hissettim. Ne kadar mutlu oldum bilemezsin. Okuyunca, mutluluğumla eş hüznüm de arttı. Mutluluğumun kaynağı, kadınların yaşadıklarına dair çok anlamlı bir kitap çalışmasına bir Kürt kadınının imza atmış olması. Hüznümü arttırsa, bu kadar çabaya rağmen, hala kadınlıklarımızın nasıl bir kuşatma altında olduğunu bir kez daha çok derinden hissetmem.

Çok önceleri duymuştum kitabın hakkındaki bazı yorumları. Ama biliyorsun, ulaşma koşullarım olmamıştı. Erkeklerin bakışından hiç haberdar olmadım. Az çok tahmin de ediyorum aslında. Sana bir Kürt kızını -o kadar kahraman Kürt erkeği varken- bula bula bir Fransız şarapçısına mı verdin diye kızmışlardır eminim. Ama o kitabı okuyan her kadının tepkisinde gördüğüm, çok önemli bir halıyı ele aldığın.

Sevgili Hasret;

Okudum kitabını. Her satırında, topraklarımızın kadının ikizi olan trajedisini okudum. Her satırında topraklarımızda namus adına uğruna yola çıkılan şeylerin koca bir namussuzluktan ibaret olduğunu okudum. Her satırında, bizi beynimizden benimize, topraklarımızdan dilimize, kültürümüzden günlük yaşantımıza, siyasetimizden sosyalite-mize işgal eden şeyin sadece bir devlet ve onun ordusu olmadığını, aksine töre ve gelenek adına yola çıkılan gerilikler olduğunu okudum. Otuz yıldır bu topraklarda durmak bilmeyen kanın ruhlarda açtığı derin yaraları okudum. Kaybedilenlerin, bedeli ödenmez değerde olduklarını okudum. Kadınların alındıkları kısırcının ne kadar çıksızlıklarla dolu olduğunu ve kadın özgürlüğü adına yola çıkanlar olarak, bu kısırcılardaki yerimizi, kıramadığımız çemberlerimizin varlığını ve içinde olduğumuz kısırcıları okudum. Acı gelse de bir kez daha gördüm: Ömürlerinin baharında toprağa düşen, ölümün soğuk nefesini soluyan insan güzellerinin bunca emeğine rağmen hala bu yargıların kana doymadıklarını gördüm. Daha çok işimiz var Hasret.

Ellerine, yüreğine sağlık. Benden şarkılarımla çağıldamamı istemişsin ya, ben şelale sesli miyim bilmem. Ama sen kesinlikle şelale gibi gürül gürül, bir su gibi akışkan bir kaleme sahipsin. Senin de çağıldaman durmasın. Sözcüklerin aksın kadın yüreklerimize...

Sınır Ötesi (Bordertown)

Gösterim Tarihi: 28 Eylül 2007
Yönetmen: Gregory Nava
Oyuncular: Jennifer Lopez, Antonio Banderas, Martin Sheen, Sonia Braga
Senaryo: Gregory Nava
Yapım Yılı: 2006

Amerika Birleşik Devletleri - Meksika sınırında yaşanmış gerçek olaylardan yola çıkılarak yapılmış bu çarpıcı filmde Amerikan fabrikalarında çalışan yüzlerce kadının ortadan kaybolmasının ardında yatan sırların çözülmesi anlatılıyor.

Amerika'yı etkileyen gerçek bir olaydan uyarlanan Bordertown (Sınır Ötesi), bir kadının binlerce kadın için verdiği anlamlı mücadeleyi konu ediniyor.

Lauren Frederick (Jennifer Lopez) Chicago Herald'da çalışan bir kadın gazetecidir. Lauren Frederick editörüne (Martin Sheen) büyük bir hikaye yazma sözü verir ve

dın vahşi bir şekilde tecavüze uğrayıp öldürülmüştür ve yetkilerden hiç kimse bunu dikkate almıyormuş gibi görünmektedir. Aksine yaşanan olayları büyük bir titizlikle örtbas etme çabası vardır.

araştırma yapmak üzere Meksika sınırındaki Juarez'e gider. Juarez korkuyla sarılmış bir şehirdir. Yaşanan bir çok olaya rağmen kasaba derin bir sessizliğe bürünmüştür. Korku bütün insanların yüzlerinde okunmaktadır. Yüzlerce çalışan ka-

Lauren Frederick yaşanan tecavüzleri ve sayıları binlerce kadına varan katliamları araştırmak için tehlikeli bir araştırmaya girer. Yaşanan her kadın ölümünün ardında farklı çıkar gruplarının resmi makamlarla yaptığı işbirliğinin nasıl

kirli bir çark olarak döndüğünü görür.

Kurbanlardan hayatta kalan tek kişi olan Eva (Maya Zapata) polise gitmekten çekindiği için yerel bir gazetede çalışan Lauren'in arkadaşı Diaz Alfonso'dan (Antonio Banderas) yardım ister. Bu trajik olayların peşini bırakmamaya kararlı olan Lauren, Eva'yı saklamanın çok tehlikeli olduğunu bilmesine rağmen hikayesini bitirip katilleri bulmak için büyük bir risk alır.

Yaşamayı başaran tek şahit kadının korunması ve kendindeki korkuyu aşip ifade vermesi için kendisiyle de yoğun bir mücadeleye girer. Ve yaşanan olaylara ilişkin ifade verir. Peşi sıra gelişen olaylarla filmde yaşananların gerçekçi bir anlatımı yapılır.

Sınır Ötesi halen de yaşanan gerçek olaylardan yola çıkılarak yapılmış bir film. Kadın katliamlarını ve tecavüzlerini tüm çıplaklığıyla ortaya koyan film, erkek egemen kültürün sınır tanımayan kirliliğini de ortaya koyuyor.

Ucuz iş gücü olarak kadınların sermaye, devlet ilişkiler etrafında tecavüz ve cinayetler çarkında nasıl kurban edildiklerinin etkileyici bir anlatımıyla karşılaşılıyor. Film kadınlar için yaşamın ve her alanın ne kadar tehlikelerle dolu olduğunu çarpıcı bir anlatımını sunuyor.

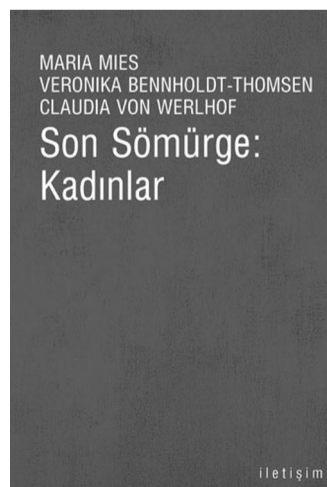
Oscar'a aday gösterilen yönetmen Gregory Nava'nın yazıp yönettiği Bordertown, Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü için aday gösterildi. Ayrıca Jennifer Lopez bu filmdeki rolüyle, Uluslararası Af Örgütü tarafından verilen "Artist for Amnesty" ödülünü kazandı.

Haber Merkezi

Kadının Kaleminden

Son Sömürge: Kadınlar

Kapitalizm, yalnızca emeğin sömürülmesi üzerine bina edilmemiştir; emeğin niteliğini değiştirmiş, onu kendisine tabi kılmış, bu tabiyet ilişkisini hoyrat bir biçimde sürekli yeniden biçimlendirmiştir de. Sadece kadın emeğinin değil, doğanın da erkek bir akıl tarafından dönüştürülmesiyle belirlenmiş bir biçimleniştir bu. Kuşkusuz kadın emeğinin sömürüsü, kapitalist ilişki ağının içerisinde, salt emek sömürsünden fazlasını ihtiva eder. Oysa, cinsiyet politikalarıyla içli dışlı olan, erkek egemenliğinin bencil yüzünü bağrına basan ekonomi politik için ortada yadsınacak bir durum yoktur elbette. Bu nedenle, metropollerden Üçüncü Dünya'ya, biçim ve içerik değiştirerek, kadınların direnç mekanizmalarını keşfedip bunlara karşı tedbirlerini de alarak yayılan kapitalist mübadele ilişkileri içinde, kadın emeği ye-

niden ele alınmak zorundadır.

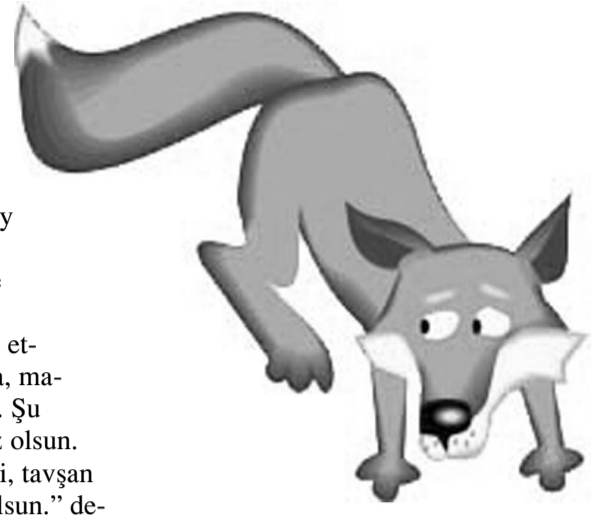
Son Sömürge: Kadınlar, hem kapitalist zihniyet dünyasının beklenti ve düzenlemeleriyle hem de bu iktisadi sistemin erkek akıl tarafından nasıl doğalla-

tırıldığı ile ilgili zengin bir tartışma sunuyor. Alanındaki önemli kaynaklar arasında sayılan bu kitap, dünyanın metropollerinden Üçüncü Dünya'ya uzanan aktarımları, benzer cinsiyet politikalarının hangi iktisadi rasyonellerle bütünleştiğini gözler önüne seriyor. Ancak burada, yalnızca mağdurların hikayesi üzerine kurulmuş bir ağıt değil, kadınların kadınlar aleyhindeki politikalara karşı nasıl direndiklerinin, nasıl yeni mücadele araçları keşfettiklerinin öyküsü de var.

Son Sömürge: Kadınlar, kapitalizmin ezilenleri nasıl yeni bir kimliğe dönüştürdüğünün de çarpıcı bir betimlemesini sunuyor; Üçüncü Dünya kadınlarının yalnızca dünya ekonomisine entegre edilmiş pasif mağdurlardan ibaret olmadığını, aynı zamanda direnişin gayet yaratıcı biçimlerini nasıl geliştirdiğini de gösteriyor.

Kurnaz Tilki

kendini ilk fırsatta öne çıkaran tavrına çok kızdı. Kendi gibi emsalsiz bir aslan karşısında benlik davası gütmesine son derece hidetlendi.

Aslan:

–“Sen kim oluyorsun budala! Unutma ki, ormanlar kralı aslanım. Ben varken sana pay ayırmak düşer mi? Bunu hak ettin” diyerek kurda yaklaşıp öyle bir pençe vurdu ki, kurt kan-revan içinde yere yıkıldı.

Aslan bir yerde iki başkan olmaz, düşüncesiyle kurdun kafasını kopardı.

Ondan sonra korkudan tir tir titreyen tilkiye dönerek:

–“Ne bakıp duruyorsun orada! Haydi şimdi de sen pay et bakalım şu avdan.” dedi.

Tilki son derece tevazu ve alçak gönüllülük içinde:

–“Ey büyük sultanım! Pay etmek benim haddim değil ama, mademki emrettiniz söyleyeyim. Şu büyük sığır kuşluk yemeğiniz olsun. Keçi ise nefis bir öğle yemeği, tavşan da sultanımızın gece çerezi olsun.” dedi.

Aslan, tilkinin bu pay taksiminden pek hoşlanmıştı.

–“İşte adil paylaşma... Böyle bir taksimi nerden öğrendin sen?” diye tilkiye sordu.

Tilki boyun bükerek, yerde cansız yatan kurda bir göz attı.

Sonra:

–“Şu haddini bilmez kurdun halinden ve başına gelenden öğrendim sultanım” dedi.

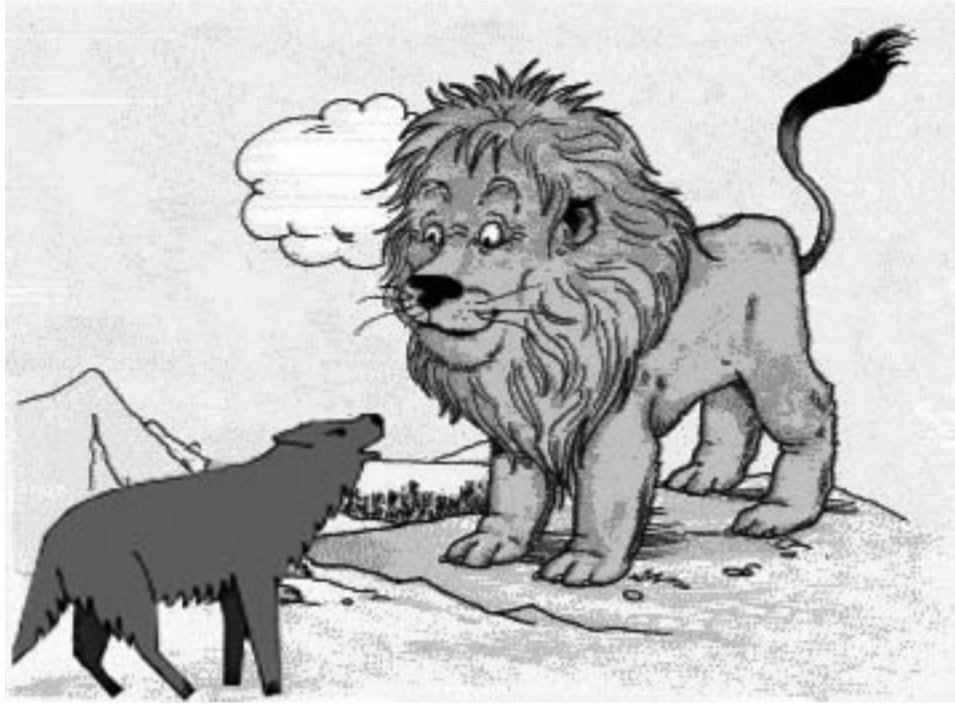
Bunun üzerine aslan tilkiye:

– “Madem ki sen kendine pay ayırmayıp benim büyüklüğümü takdir ettin. Ben de sana büyüklüğümü göstereyim. Var git, bu avların üçü de senin olsun, afiyetle ye” diyerek bütün avları tilkiye bağışladı.

Tilki o zaman, ‘aslan iyi ki av taksimini kurttan sonra bana emretti. Ya önce bana emretseydi, benim halim nice olurdu’ diye haline şükretti.

Öğütler:

- * Arkadaşlarımızı iyi seçmeliyiz.
- * İnsan için en lazım olan şey, haddini bilmesi ve ona göre hareket etmesidir.
- * Akıllı insan, olaylardan ibret almasını bilendir.
- * Bizden önce gelen milletlerin başına gelenlerden ibret almalıyız.

Aslan, kurt ve tilki, üçü birlikte avlanmak için ormana gitmişlerdi. Aslında aslanın, dengi olmayan tilki ve kurtla arkadaşlık etmesi doğru değildi. Fakat “cemaatle birlikte olmak rahmettir” sözüyle hareket etmek istiyordu.

Üç kişi olunca bir başkan gerekiyordu. O da elbette kendisiydi. Üçü beraber bir yaban sığırı, bir keçi ve iri bir tavşan avladılar. Avları güzel gitmişti. Avlarını sürükleye sürükleye bir mağaraya getirmişlerdi. Çok da acıkışlardı.

Sofraya oturdular.

Avlarını taksim etmeyi başkan olan aslanın yapması gerekirdi. Fakat aslan sınamak için kurda dönerek:

–“Söyle bakalım, benim tecrübeli dostum. Şu hayvanları aramızda taksim et de, senin cevherin, niyetin ortaya çıksın.” dedi.

Kurt hemen atıldı:

–“Memnuniyetle sultanım. Yaban sığırı senin payındır. O büyüktür, sen de büyük ve gövdelisin. O sana layıktır. Keçi benim hissemdir. Tilkiye de şu semiz tavşan düşmektedir” dedi.

Aslan, onun bu haddini bilmezliğine,

Yelkenli Yapımı

Araç ve Gereçler:

- 1- Büyük boy gazoz kamışı.
- 2- İki büyük makara.
- 3- Renkli karton.
- 4- Kürdan, ip (ince).

Kamışlar kırılmadan esnetilir ve uçlarına delik açılarak birbirine bağlanır. Makaraların içlerinden kalın yün geçirilerek iki ucu kamışlara monte edilir. İki makaranın ortasına renkli kartondan dikdörtgen bir parça yerleştirilir. O parçaya daha önce renkli fon kağıdından hazırlanmış yelken kısmı ince uzun bir çubukla monte edilir ve bayrağı asılır. İki uçlarından ince ipliklerle kamışlara tutturulur.

Bilmediklerimiz

- * Dünyada en tehlikeli hayvan sivrisinektir. Çünkü insanların ölümüne en fazla sebep olan hayvandır.
- * En eski alfabe Suriye'nin Akdeniz sahilindeki Lattakiya limanı yakınında yapılan kazım sonucu bulunmuştur. Alfabe 32 harften oluşur.
- * Güneş yerden 149 milyon 600 bin km. mesafededir. Hacmi yerden 1300 defa büyüktür.
- * Bir kişinin yaşayabildiği en yüksek vücut ısısı 46.5 derecedir. Normal değer ise 35 - 37'dir.
- * ABD'de, yaşları 20 ile 29 arasında olan zenci erkeklerin üçte biri ya hapiste ya da gözaltında tutulmaktadır.
- * Değerli taşların çoğu birkaç elementten oluşur, sadece pırlanta tamamen karbondan oluşur.
- * Dünyanın en hızlı büyüyen bitkisi bambu, bir günde 90 cm. kadar uzuyor.
- * Erkekler yıldırım çarpması olasılığı kadınlara göre 6 kat daha fazladır.
- * En büyük kitap XVII asırda yayınlanmış ve Berlin kütüphanesinde bulunan coğrafya atlası sayılır. (yüksekliği 2 metre, eni 1 metre)

Bilmece

- 1- Hangi piller patlar?
- 2- Kirpiller nasıl oyun oynarlar?
- 3- Buzdolabına giren sineğe ne olur?
- 4- Domates nasıl kızarır?
- 5- İcini boşaltınca büyüyen şey nedir?
- 6- Kral tacına ne demiş?
- 7- Allah yapar yapısını, demir açar kapısını
- 8- Etsiz ayaksız kapı açar.
- 9- Kolu var, eli yok, karnı yarık karnı yok.
- 10- Çat orda, çat burada, çat kapı arkasında.
- 11- Yeraltında uzun minare.
- 12- Sandır sallanır, dalında ballanır.
- 13- Hangi maymunlar ağaca çıkamaz?
- 14- Çok hızlı giden bir tırı kim durdurur?

- Cevaplar**
- 1- Torpiller
 - 2- Çok dikkekati
 - 3- Yazık olur
 - 4- Yüzüne tokat atınca
 - 5- Çukur
 - 6- Başının üstünde yerin var
 - 7- Karpuz
 - 8- Anahar
 - 9- ceket
 - 10- Süpürge
 - 11- Havuç
 - 12- Portakal
 - 13- Yükseklik korkusu olan
 - 14- Trafik Polisi

Ovama ve Onuruma Dokunma!

Üzerinde yaşadığımız dünyanın bir parçası olarak biz insanlar, kendi anasına en hoyrat, en barbar yaklaşan canlı rolünü oynamaya devam ediyoruz.

Küresel ısınma, ekolojik dengenin bozulması derken insanın yaşam alanları bizzat insan tarafından daraltılmaya devam ediyor. Küresel ısınmanın yol açtığı felaketleri duymadığımız, yaşamadığımız gün yok gibi. Ama yine insanlar tarafından bu dengesizlik her gün yeniden dinamitleniyor. Devletlerin, çok uluslu şirketlerin, küresel emperyalist güçlerin çıkarları uğruna dünyamız bir cehenneme çevrilmiş durumda. Üstelik gözümüzün içine baka baka soluduğumuz hava elimizden alınmakta. Üzerinde yaşadığımız dünyanın bir parçası olarak biz insanlar kendi anasına en hoyrat, en barbar yaklaşan canlı rolünü oynamaya devam ediyoruz. Kendi anasına tepeden bakan insan hergün yaşanan felaketlerin verdiği mesajları okumak istemediği gibi, adeta yokmuş gibi yaşamını sürdürmeye çalışmakta. Oysa birşeyler yapılmazsa hiç bir sınıf, erk tanımadan doğasal adalet kendi hukukunu uygulamaktan geri durmayacaktır.

İnsana ve doğaya meydan okurcasına her gün yeni yapılanmalara devam edilmekte. En son Maraş'ın Pazarcık ilçesinde yapılacak istenen sektörler de bu adımlardan birini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin doğal, tarihi, kültürel ve ekonomik zenginliğe sahip yörelerinden biri olan Pazarcık-Narlı Ovası, bölge insanlarının ve Türkiye çevreci kamuoyunun tüm hukuksal ve bilimsel itirazlarına rağmen çöp ve çimento fabrikaları ile yok edilmeye çalışılmaktadır.

Narlı Ovası'nın tam ortasına yapılmak istenen "Katı Atık Bertaraf Tesisi" ile ilgili Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından verilen ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) olumlu görüşünün iptali için yöre insanları ve meslek odaları tarafından bir yıldan bu yana açılmış ve henüz keşif ve bilirkişi incelemesi dahi yapılmamış davalar devam ederken; dava açılan ÇED Raporu'na dahi aykırı biçimde çöp dökme çalışmalarına başlanmıştır.

Narlı Ovası, zengin ve sulak tarım toprakları ile pamuk, buğday, domates, karpuz, patates başta olmak üzere her türlü sebze ve meyve ekiminin yapıldığı, son yıllarda zeytinliğin hızla yaygınlaşmaya başladığı, Türkiye'nin toplam biber ihtiyacının %80'ninin karşılandığı bereketli topraklara sahip en verimli ovalarından biridir. Bölgede Kurulu Kartalkaya Barajı ve sulama sistemi Narlı Ovası'nın %90'dan fazlasında sulu ta-

rım yapılmasını sağlamaktadır. Geçtiğimiz yıl Doğa Derneği'nin öncülüğünde Türkiye'de alanında uzman yüze yakın bilim insanının hazırladığı "Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları" adlı çalışmada Yeşilce Önemli Doğa Alanı olarak ilan edilen yöre Narlı Ovası sınırları içerisinde bulunmakta ve bu alan çok sayıda nesli tehlike altında bulunan türleri barındırmaktadır. Kuş Araştırmaları Derneği'nin yaptığı çalışmalar Türkiye'nin önemli kuş göç yollarından birinin de Narlı Ovası'ndan geçtiğini göstermektedir.

Ova çanak şeklinde ve yeraltı su kaynakları yüzeye çok yakın bir şekilde hava ve su kirlenmesine karşı çok hassas bir konumdadır. Buraya yapılması planlanan AB'nin ve hatta dünyanın sayılı büyüklüğünde olan iki çimento fabrikası ve çok sayıda yerleşim birimlerinin ortasına yapılacak katı atık tesisi bu bölgenin hem insan hem de doğa kaynaklarını ciddi bir şekilde tehdit altına alacaktır.

ÇED raporu bölgede bu sektörlerin yapılmasında bir sakınca görmemiştir. Oysaki bu iki büyük fabrikanın olumsuz atmosferik şartlarda toplam sinerjik negatif etkisi çevredeki tüm canlıları boğar hale getirebilir niteliktedir. Meteoroloji Mühendisleri Odasının rüzgar raporuna göre normal durumlarda bile atmosferik kirlenme ovayı ağır bir bulut gibi kaplayıp hem insanlarda ciddi solunum yolu hastalıkları hem de tarımsal ürünlerde önemli kayıplara sebep olabilir. Bu durum halen Muğla Yatağan'da ve Elbistan termoelektrik santrallerinde yaşanmaktadır. Yıllar

önce Ankara'nın çanak şeklindeki doğan, bir örtü gibi şehrin üzerinde biriken, yakıtlardan kaynaklanan hava kirliliği yüzünden ODTU ölçüm merkezinde her gün kitle halinde ölüm bekleniyordu. Bu hava sayısız solunum hastalıkları ve erken ölümlere sebep olmuştur. Yatağanda çocukların okulda ve evden dışarı çıkmaması öğütlenmiştir. Kanseri ve akciğer hastalıkları bu bölgelerde bariz bir şekilde artmıştır. İzmit, İstanbul arası bir kanser vadisine dönüşmüştür.

İkinci önemli bir nokta adeta yer önce seçilmiş ÇED raporu da ona göre düzenlenmiştir. Bu çevre mühendisliğinin temel kavramlarına aykırıdır. Alelacele ve bilimsel olmayan kriterlere göre hazırlanan ÇED raporları adeta çıkar guruplarına ve sermayeye hizmet etmektedir. Objektif ve bilimsel olmayan raporlar yöreyi şimdiden bir çevre felaketine hazırlamıştır. Bir çok alanda kuruyan göller, çölleşen bölgeler, kirlenen sular ve denizler, yok olan arkeolojik eserler, Ya-

tağan, Elbistan'da ve bir çok yörede yaygın astım ve amfizeme hastalıklarına götüren kirliliği, insanları ve doğayı kurutmaktadır.

Çimento fabrikaları Avrupa ve diğer ülkelerde çok kirlenmeye sebep olduğu ve ağır standart ve denetimlerle kontrol edildiği için, dış ülkelere ithal edilmiştir. Pazarcık ve çevresinde yaygın bir inşaat faaliyeti olmamasına rağmen neden bu yöre seçilmiştir? Yani Avrupa'nın kirliliği götüren ovayı cehenneme çevirecek tesisin, teknolojinin mantığı nedir? Bu yaklaşım bile gerek erkek egemen aklın kar hırsıyla neler yapabileceğini gerekse de Kürt halkına karşı uygulanan genel politikalarından bağımsız ele alınmaması gerektiğini göstermektedir.

Sağlık uzmanları; çimento fabrikalarının insan ve çevre sağlığını en fazla kirlenmeye sebep kuruluş olduğuna dikkat çekmektedir. Bu tür fabrikaların, kentlerin dışına yapılması ve etraflarına koruma bandı oluşturulması gerektiğini belirtmektedirler. Çimento fabrikasının atmosfere verdiği arsenik, cıva, kurşun gibi ağır metallerin kansere yol açtığı bilinmektedir. Çok büyük hacimlerle ortaya çıkacak hava kirliliği çözümü çok zor sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Karbon dioksit CO2 Karbon monoksit özellikle sülfür dioksit SO2 ve Azot oksitleri NOx, bitkileri ve insan sağlığına çok zarar vermektedir. Bu gazları ve ağır metalleri elektrostatik filtrelerle tutmak mümkün değildir. Son iki gaz türünün yarattığı asitli yağmurlar, Kuzey Avrupa'nın ormanlarını ve bitki örtüsünü öldürücü düzeyde etkilediği bilinmektedir. Çok gelişmiş teknolojik seviyeleri yüksek tecrübeli sanayi ülkeleri bu yok oluşu sadece seyretmektedir.

Bu gibi entegre tesislerde ortaya çıkan uçucu, Benzen ve Toluene gibi gazlar toksiktir, kanser ve diğer akciğer hastalıklarına sebep olmaktadır.

Türkiye'deki mevcut 58 çimento fabrikasının yıllık toplam üretim kapasitesinin 43 milyon ton olduğu ve sadece Narlı'da kurulan iki fabrikanın yıllık kapasitesinin toplamının 10 milyon tona ulaşacağı düşünüldüğünde Narlı Ovası'na vereceği zararın ve salacağı sera gazlarının yaratacağı tehlike daha iyi anlaşılacaktır. Bu da yetmiyormuş gibi ovanın tam ortasına yöredeki köylerin içme ve kullanım sularının temin edildiği bir alana Kahramanmaraş Belediyesi başta olmak üzere yöredeki sekiz belediyenin kentsel ve tıbbi atıklarının döküleceği bir katı atık depolama tesisinin kurulması planlanmaktadır.

Çöp tesisi Doğu Anadolu Fayı üzerine, çimento fabrikaları ise ana fay hattının kol-

ları üzerine kurulmaktadır. Katı Atık Düzenli Depolama alanının yer seçiminden sorumlu heyet, tesisin göstermiş olduğu yer seçeneklerinden birini geçen fay hattından ötürü yatırım için uygunsuz olduğuna karar vermiştir. Ancak son olarak tespit edilen yer Doğu Anadolu fay hattı üzerindedir. Bu fay, Adıyaman-Gölbaşı'ndan gelen, Pazarcıktaki Kartalkaya Barajı'nın kuzeyinden devam edip tespit edilen bölgenin yaklaşık 1-2 km kuzeyinden geçen ve Afrika'ya kadar uzanan Türkiye'nin en tehlikeli ve aktif fayıdır. Hal böyle iken bu fayın bilinmiyor olması akla ve bilime aykırıdır. Bu da yer seçimi belirlenirken ÇED sürecine katılan kurumlardan alınan görüşlerin ne kadar gerçeği yansıttığı konusunda kuşku yaratmaktadır. İnşaat çalışmaları nedeniyle patlatılan dinamitlerden şimdiden yöredeki evlerde çatlaklar oluşmaya başlamıştır. Dünya çapında büyüklüğe sahip iki çimento fabrikasının hem de yan yana kurulmasına izin verilmesinde kamu yararının gözetildiği düşünülemez.

Yörenin saydığımız tüm özellikleri dikkate alındığında, bu projenin hayata geçirilmesinin yöredeki tüm canlıların sağlığını doğrudan etkileyeceği aşikardır.

Bütün bunlar bölge coğrafyamız için çok büyük çevre felaketleri, binlerce yıl sonrasında bile telafisi hiçbir biçimde mümkün olmayacak nitelikte çevre yıkımları ve yok oluşları beraberinde getirir. Zehir solunacak, zehir içilecek, zehirlenmiş topraktaki zehirli gıdalar yenecek. Dağlar yeşilin yerine çimentonun gri rengine boyanacaktır.

Çimento üretiminde kaynaklanan tozların 80 km'lik bir alan içerisinde öldürücü etkiye sahip olduğu uzmanlarca ortaya konulmaktadır. En çok rastlanan hastalık, akciğerdeki kılcal damarların içine kadar giren ve gözle görülemeyen boyutlardaki çimento tozlarından kaynaklanan akciğer kanseri olduğu kesinleşmiş bilimsel bir doğrudur.

Öte yandan, Elbistan-Afşin bölgesinde termik santralin tozlarından dolayı kanserden ölenlerin sayısının yüzde 42'lere kadar çıktığı belirtilmektedir.

Pazarcık halkı oynanan bu kirlenmiş oyunun karşısında protesto gösterileri düzenlemiştir. 2 yıla aşkın bir zamandır Pazarcık'ın duyarlı insanlarının öncülüğünde oluşturulan "Ovama ve Onuruma Dokunma Hareketi" gerek yurt dışında gerekse de yurt içinde birçok etkinlik düzenlemiş, projenin derhal iptali için eylemsellikler gerçekleştirmiştir. Yarın geç olmadan bugün birşeyler yapmak hepimizin görevidir.

Dr. İlhan Diken

Hormonal Sistem Ve Hastalıkları

bilir. Birbirleriyle alakasız gözükken bu tip bağlantıları ancak endokrinoloji uzmanları çözebilirler. Bu çözümde güvenilir bir hormon laboratuvarının rolü ise tartışılmaz.

Hormonal değişiklikler, en sık genç kızlarda ve kadınlarda görülür. Hormon bezleri ve bağışıklık sistemi arasında yakın olduğu kadar, aynı zamanda karışık bir bağ vardır. Bağışıklık sistemi vücudu mikroplara, kansere ve yabancı tehditlere karşı korur. Bağışıklık sisteminin düzensiz çalışması hormon üreten bezleri olumsuz etkiler. Bu durum kadınlarda erkeklere oranla 5-6 kat daha fazla görülür. Kadınlardaki östrojen hormonu bağışıklık sisteminin çalışmasını ve hata yapma olasılığını artırır. Erkeklik hormonunun ise bağışıklık sistemini yavaşlatıcı etkisi vardır. Bu faktörlerin yanında, daha tıp dünyasının henüz tam olarak anlayamadığı bazı nedenlerden dolayı kadınlarda hormon bezlerinde tümör ve kanser oluşması daha fazladır. Hormon değişiklikleri, kadın yaşamının kritik noktalarında kendilerini hissettirirler. Buluş çağına giriş, hamilelik, doğum ve emzirme sıklıkla problemsiz geçen ve büyük hormon değişikliklerinin yaşandığı dönemlerdir. Zayıf bünyeli genç kız ve kadınlar, hayatlarının bu dönemlerinden olumsuz etkilenebilirler. Menopoz ve ani kilo değişiklikleri hormon dengesini, metabolizmayı ve insan psikolojisini değiştirir.

Ergenlik çağında vücut önceden alışık olmadığı yumurtalıklardan salınan östrojen ve progesteron hormonlarının etkilerine maruz kalır. Bu hormonların ahenkli işlevi fiziksel, biyolojik ve ruhsal olarak kadınlık özelliklerinin gelişimi için gereklidir. Östrojen kalçalardaki yağ dokusunun, göğüslerin, seksüel kullanmanın ve kemiklerin gelişimi, boy uzaması ve adet düzeninin başlaması için gereklidir. İlk adetten sonraki bir-iki yıl içinde adetler aksayabilir.

* 15-25 yaş arasında, fazla erkeklik hormonu, yani testosteron salgısı ciddi problemlere yol açar. Adetlerin düzeni bozulur, yumurtlama durur, yüzde sivilleler çıkar, göbekte, memelerde ve yüzde sert, kalın, siyah erkek tipi kıllanmalar

olur. Fazla testosteron salgısı, over dediğimiz yumurtalıkların veya böbrek üstü bezlerinin hastalıklarından kaynaklanır. Bu durum kısırlığa da yol açar. Bu tür şikayetleri olanların testosteron, östrojen gibi seks hormonlarını ölçtürerek tedavi olmaları gerekir.

* Kırkbeş ile ellibeş yaşları arasında kadınlarda, yumurtalıkların faaliyeti durur ve menopoz başlar. Sıcak basması, aşırı terleme, osteoporoz, kolesterol yükselmesi, cinsel organlarda kuruluk ve libido azalmasına östrojen hormonunun eksikliği yol açar. Östrojen içeren hormon replasman tedavisi, artık günümüzde birçok kadının bildiği ve kullandığı bir tedavi yöntemidir.

Hormon değişikliklerinden etkilenmemek için öncelikle fazla kilo almaktan kaçınmak, hormon içeren veya hormonlarla etkileşen ilaçları bilinçsizce kullanmamak ve sağlıklı beslenmek gerekir. Adet düzensizliği, siville, kıllanma gibi sorunlara yol açan polikistik over hastalığını, ailesinde şeker hastalığı olan veya vücudunda yağ oranı yüksek olan kadınlarda görüyoruz. Besin sektörünün bilinçli ve sürekli reklam ve promosyonlarla bize ve çocuklarımıza tükettirmeye özendirildiği yağlı ve yüksek kalorili yiyecekler direnç göstermeliyiz. Beslenme, tarihin topluma kazandırdığı kültürel ve sosyal bir olay. Besin alışkanlıklarımızın sağlıklı olması için bu konuda bilinçlenmek şart.

Hipofiz tam beyin altında bulunan, 1 cm boyunda bir bezdir. Bu küçük organ, birçok hormon salgılar ve metabolizma, üreme, cinsel fonksiyonlar, strese karşı cevap, su dengesi gibi önemli fonksiyonları düzenler. Hipofiz hormonlarında en ufak bir dengesizlik sağlığı bozar. Endokrin uzmanlarının gördüğü en sık problem, hipofizden fazla miktarda prolaktin salgılanıp, memeden süt gelmesi, adet düzensizliği veya kısırlığa sebep olmasıdır. Hipofizden büyüme hormonunun normal bir şekilde salgılanmaması ise boy kısalığına sebep olur. Hipofiz bezi hastalıkları, hormon dengesini düzenleyen ilaçlarla veya ameliyatla tedavi edilirler.

Troid bezlerinden fazla T3 ve T4 hormonu

salgılanması hipertroidiye neden olur. Bu aşırı kilo kaybı, terleme, titreme, çarpıntı, halsizlik ve osteoporoz gibi bulgular verir. Günümüzde tiroid bezinin fazla çalışmasında uygulanan üç yöntem vardır: 1- İlaç tedavisi 2- Radyoaktif iyot tedavisi 3- Ameliyat tedavisi.

* Fazla çalışan guatrınız varsa, uygun yöntemi, bir uzmana danışıp bulabilirsiniz. Tembel tiroiddeyse, depresyon, kilo artışı, uyuklama, adet bozukluğu gibi belirtiler olur. Tedavisi her gün tiroid hormonu içerek yapılır.

* Tiroid bezinin tam arkasındaki paratiroid bezi, kendi adındaki hormonu yani parathormonu salgılar. Parathormon, kalsiyum metabolizmasını düzenler. Bozukluğu osteoporozdan böbrek taşına kadar tüm vücudu etkiler.

* Böbreküstü bezleri, strese karşı cevap veren epinefrin ve norepinefrin hormonlarını salgılar. Bu salgı, normalden fazlaysa tansiyon yükselir. Kortizol hormonu böbrek üstü bezinden salgılanan doğal bir steroiddir. Strese karşı vücudun reaksiyonunu düzenler, kan şekerini artırır, bağışıklık sisteminden, protein ve yağ metabolizmasına dek tüm vücudun dengesini korur. Bir hormon fabrikası olan böbrek üstü bezi hastalanırsa, hipertansiyon, şişmanlık, kıllanma, adet düzensizliği, sodyum, potasyum bozuklukları gibi değişik belirtiler açığa çıkabilir. Bunların tedavisi, hormon dengeleyen ilaçlarla veya ameliyatla yapılır.

* Pankreastan salgılanan en önemli hormon insülinidir. İnsülin fazla salgılanırsa kan şekeri düşer, az salgılanırsa kan şekeri yükselir ve diyabet açığa çıkar. Şeker hastalığı böbrekler, sinirler ve gözde tahribata yol açan, damar sertliği yapan kötü bir hastalıktır.

* Hamilelik sırasında, gençler, yumurtalar ve cinsiyet hormonları bir ahenk içinde etkileşip hangi bebeğin erkek, hangisinin kız doğacağını belirlerler. Seks hormonları olan östrojen ve testosteronun ergenlik çağında boy uzaması, genital bölgenin gelişimi, cinsel yaşamın başlaması ve devam ettirilmesinde önemli rolleri vardır.

Unutkanlık ve Hafıza Sorunları

Unutkanlık sorunu, yaşlanan insanın en önemli korkularındandır. Özellikle 50'li yaşlar sonrasında ufak tefek unutkanlıklar ile ciddi bellek sorunları birbirine karıştırılır. Orta yaşlıların nerdeyse yarısı kendilerinde bir bellek kaybı sorununun başladığını zanneder. Hemen belirtelim! Bunların çoğu küçük ve hoş unutkanlıklardır. Hayatı tatlandıran ve keyif katanlar biraz da bu nükteli olaylardır.

başlıca desteklerinden biri de düzenli ve ılımlı egzersizlerdir. Bizim önerimiz fırsat buldukça yürümenizdir.

Vitaminlerden yararlanın. E ve C vitamini gibi antioksidan vitaminlerin, selenyum gibi serbest radikal avcısı minerallerin hücreleri oksitlenmekten koruyan güçlerinden faydalanabilirsiniz. Yeteri kadar B vitamini, özellikle B12 vitamini aldığınızdan emin olun. Dengeli bir beslenmenin de yaşlılıkta vitamin eksikliğine yol açabileceğini unutmayın.

İyi ve kaliteli uyku uyun. İyi bir uyku için ortalama 8 saat gerekir. Kaliteli uyku beyin yeni öğrenilenleri pekiştirmesini sağlar. Öğrenilmiş bilgilerin pekiştirilmesinin uzun süreli belleğin en önemli desteği olduğu biliniyor.

Stresinizi iyi yönetin. Ölçülü ve kontrollü stres dikkati yoğunlaştırmakta, odaklanmayı arttırmaktadır. Kontrolsüz, uzun süreli ve aşırı stres

ise dikkati sürdürme kapasitesini yok etmekte, unutkanlığı tetiklemekte, kortizol hormonunu yükselterek beyin bellek için önemli bölümlerinde hasar geliştirmektedir.

Yeni şeyler öğrenmeye devam edin. Her yeni bilgi ve beceri birer bellek egzersizidir. Yeni sporlar, hobiler, araştırma alanları, heyecanlı ve zevkli problemler, ezberlenen yeni şiirler ve yeni diller beyniniz için en güçlü vitaminlerdir. Tembelligi bırakın. Zihinsel faaliyetlerinizi sınırlamayın. Özellikle televizyon seyretmek gibi pasif faaliyetleri azaltın. Televizyon karşısında geçirdiğiniz saatler sadece bedensel değil, ruhsal sağlığınızı da kötü yönde etkiler.

Pratik Öneriler

Limon

Değersiz olarak gördüğünüz limon kabuklarını güneşli bir yere koyup kurutursanız, özellikle ıslı ve yağlı mutfak eşyalarınızı ovarken şaşırtıcı sonuçlar alabilirsiniz.

Limondan daha fazla su elde etmek istiyorsanız, limonu yıkayıp kuruladıktan sonra çatalla bir kez delin, sonra suyunu sıkın.

Limonun üzerine tuz dökün. Veya limonu, kesik kısmı aşağıda kalacak şekilde bir tabağa koyun. Üzerine ters çevrilmiş bir bardak kapatın.

Limonları bir kaba doldurup, tamamen örtülünceye kadar üzerine tuz dökün.

Böylece limonları hiç bozulmadan bir müddet saklayabilirsiniz. Veya limonları su dolu bir kaba koyup, bu suyu her gün değiştirerek de tazeliklerini koruyabilirsiniz.

Limon suyunu posasız olarak çıkarmak istiyorsanız ve elinizde limonun suyunu çıkaracak bir araç yoksa; en kolayını, bir örgü şişiyi limonu bir başından diğerine kadar delin, hafif sıkıldığında limon suyunun posasız olarak aktığını göreceksiniz.

Dirsek ve topuklarınızın sertleşmesini istemiyorsanız bir dilim limon ile ovun. Böylece yumuşacık olacaksınız.

Limon kabuklarını kurutup saklayınız. İcabettiği zaman bunları rendeleyerek salçalara, pastalara, limon kokusu vermekte kullanabilirsiniz.

Yemek tarifleri

Kürt Köftesi (Van Yemeği)

Malzeme

- İki kase ince bulgur
- 1 soğan
- 2 sivri biber
- çökelek veya yoğurt
- salça, pul biber
- tuz, un
- nane, kekik
- sıcak su

Yapılışı:

Biberleri ve soğanları ince ince doğrayın. Derin bir kaba koyun. Diğer malzemeleri ilave edin. Daha sonra üstüne çıkacak kadar sıcak su koyup 20 dk. bekleyin. Sonra bu malzemelerin üstüne 2 yemek kaşığı un koyup yoğurun. Küçük köfteler yapın. Bir tencerede su kaynatıp içine tuz koyup bu köfteleri 15-20 dk haşlayın. Köfteler hazır. Ayrı bir tencerede çökelek (veya yoğurt) ve sarmısağı dövdükten sonra karıştırın ve son olarak üstüne kıymayı salça ve soğanla kavurarak iyice pişirin. Köfteleri tabağa alıp üstüne önce çökeleği sonra sosu koyun. Afiyet olsun!

Karılaştırılmış Kadın ve Erkekler

Efendiim... Siz hayranlarımla her ayda olduğu gibi görüşebilmek ne güzel. Günlerim ne kadar uzun ve zor geçti, bir bilseniz... Adeta günleri ve haftaları ipe çeker oldum.

Bu ayki temel konumuz karılık. Karılaştırılmış insan kimlere karşı telaffuz edilir? Karılık hakkında akla binbir fikir gelir de gelir. Bu kocamış muammayı hep beraber nakış nakış bir güzel işleyelim de görelim.

Bendenize göre karılığa denilen baş belası biyolojik bir özelliği çağrıştırmıyor. Karılığa denilen haşa bu zıkkımın kökü, özde sosyal bir özelliğe sahiptir. Bu meret köleliğin asli zeminidir. Her neyse karılık denen bu başbelasının mesleğini bir güzel kurcalayalım ve ayıklayalım ki, ne iş yapar, ne eder, bir bir sayalım. İlk olarak aklıma taaak ediverir: Kölelik, sonrasında boyun eğme, hakareti sindirme, ağlama, yalancılığa alışma, iddiasızlık, kendini savunma vs. vs. vs. Efendime söyylim, iktidar denen şu zıkkımın kökü zılamlıkla özdeşdir. Hatta ikiz kardeşler gibidirler. Yani meselenin köküne incek olursak kapitalist sistem denen şu kör olasıca canavar var ya, bizi lup diye yutması için toplumun karılaştırılması kaçınılmazmış. Bu iktidar zıkkımı, eşitlik aha şuracıkta kalsın, özgürlüğümüzün yanından bile geçmeye bile tenezzül etmiyor yaa... Ayol iktidar denen şu başbelası, toplumsal bir hastalığa dönüşmüş de dönüşmüş. Bunu bilmeyeniniz mi var? Ayol kanser denen yaratığım ta kendisidir. Örneğin, kene gibi etimize girmekle kalmayıp kanımızın son damlasına kadar ve de davul gibi şişene kadar zıkkımları, ardından zehirini tüm hücrelerimize kadar depolar.

Devam edelim canlarım...

Karılık 'paat... hodri meydan!' deyince, tabii ki ilk aklınıza gelecek olan xanim kavramı olur haliyle.

Ancak bendenizciğinize soracak olursanız, kocaman bir hayır! diyerek yüksek müsadelerinizle biricik satırları-

meseledir. Kızlarımızı ve oğlanlarımızı karılık denen zıkkımın kökü olaya buluşturmaya hayli gayret göstermektesiniz. Ayool!... Bunca gözü karalığa, karılık ve kocalık maskesi altında birbirinizi düşürmeye pessi yani! Kapitalist sistem denen yaratık, ekme elden su gölden misali

yefendiler. Zılam olgusu tam despotik bir yaratıktır. Hemencecik kızmayasınız beyler. Sakın 'kırmızı ışıktan geçeyim' havasına kapılmayın derim. Bu sorunu kökünden halletmek gerek. Doğruya doğru.

Mesela herif denen despotik kral evden dışarı ilk adımını atar atmaz sistemin karılığını yapmaya başlar, karı olur.

"Abi kurbanın oliim! Ne olursun, çoluk çocuk aç, susuz, perişan... Ekmek parası abiiii! Bana bir iş ver! Kaç kuruş da olsa kendimi pazarlarım, iyi sunarım abiiii..."

Kendini sunma, pazarlama, ağlama vs. Karılık mesleği devreye girer. Ancak eve gelince işler hayli değişir. Dışarıda karı olan, pazarlanan herif eve geldiğinde adeta tüm hıncını kadıncağız ve çocukcağızlardan çıkarırcasına: 'Ulan karımı! Sana söylüyorum aloo! Ulan getirme beni oraya, geberticeem seni! Yemek getir, kör olasıca! Ayaklarımı yıkaaa! Ulan döller, öpün babanızın elini çabuk!'

Bağırır, çağırır, söver. Affınıza sığınarak söylüyorum. Eşşek sudan gelinceye dek terör estirir. Sonuç: Despotik kral karı olduğunu unutarak zıkkımları.

Siz sevgili, canımdan çok kıymetli kıymalı xanımlar. Bizler nerede, neyi ve nasıl kaybettiğimizi hatırlamayız. Boyun eğmişliği doğal halimiz sayarız. Karılaştırılmış zılamlar itiraf etmeseler de karılaştırılmışlardır. Xanim zılamın karısıysa eğer, zılam da şu zıkkımın kökü sistem denen canavarın karısıdır. Duyduk duymadık demeyin. Kendimizi tanıyalım, karılık-kocalık meretinden uzak duralım. Siz siz olun, kimselerin karısı sakın olmayın. Karılık-kocalık yapmayın, sistem denen zıkkımın göbeğini şişirmeyelim. Esen kalın, emiii?

sujin_xanim@hotmail.com

ma devam etmek isterim. Örneklendirecek olursak, ne bileyim atıyorum; günün birinde despotik bir zılam size "Aaah!.. Nalancığım seni canımdan çok seviyorum... Canımın içiiii! Benim karım olur musun? Gel beraber karı-koca olalım aşkıml!" diye teklif ederse, bazılarınız EKK (Evde Kalmış Kızlar) korkusuna kapılarak, hem de hiç vakit kaybetmeden "Ayy Cüneyt'ciim! Beyaz atlı prensim benim! Evet eveet eveeeeeet! Karım olur musun ne demek? Kulun kölen olayım. Ölürüm ben sana, bir tanem!" diye karşılık vermekte pek gecikmezsiniz. Doğrusu bu olsa gerek. Anlaşılan şu ki karılık ve kocalık denen bu kör olasıca kaba kavramlar toplum için hayati bir

Hem sonra biricik yorumlarımda tadı tuzu olmaz.

Gençlerimize, yani geleceğin kuşaklarına örnek olmalısınız. Karılık denen bu başbelasından kurtulmanın yollarını bulmak hayati bir mesele olmalı artık. Bu zıkkımın panzehirini mutlaka bulmam gerek.

Karılık mereti biz xanımlara has bir özellikmiş gibi pat diye yapıştıran bir etiket, ağızlarda sakız misali.

Ayooool!... Anladım anlamasına da, hani derler ya 'adın çıkacağına canın çıksın'; adımız çıktı bir kere!

Pekiiii... Zılamlar cemaatinin karılaştırılmışlıklarına ne demeli? Üstüne üstelik karı olduklarına dahi itiraf etmezler be-

bulmaca

Soldan Sağa:

1- 15 Ağustos Atılımı mimarlarından 8 Nisan 1987'de Herekol Dağı'nda şehit düşen PKK Merkez Komite Üyesi bir gerilla, 2- Dünya'nın uydusu / Türkiye'de geniş bir kadın yazar, 3- Kürdistan'da geniş bir ova / 'çinko'nun simgesi, 4- bir renk / bir uzvumuz / Kürtçe'de yargıç, 5- (bir şeyden) yana olmak, 6- kısaca 'litre' / kemiklerin toparlak ucu / bir renk / işaret, almet, 7- telgraf imlerini göndermek için, bir devredeki akımı kesmekte ya da yeniden vermekte kullanılan aygıt, 8- Ortadoğu ülkelerinden sayılan ve Arap Yarımadası'nın Afrika'ya bakan güney ucunda yer alan bir ülke / çok gerekli, vazgeçilmez, 9- bir sayı / nefes darlığı hastalığı / duman lekeli, 10- Kürtçe dilinde şükran / avuç içi, 11- yaradılış, fitrat / Kürtçe'de bir ay- 12- ikircil

Geçen Ayın Bulmaca Çözümü												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	L	İ	Ç	İ	Ç	E	K	B	E	Ş	
2	Z	A	R	A	V	A	N	A	S	İ	İ	
3	İ	F	A	A	Ç	E	L	Y	A	R		
4	M	O	P	İ	Z	A	N	E	T	W	İ	
5	E	L	R	B	İ	M	A	L	N			
6	S	A	S	A	K	A	E	T	C			
7	K	U	M	R	A	L	Ş	A	H	S	İ	
8	R	N	A	B	I	C	I	İ	H			
9	O	D	L	O	G	U	S	A	C	A		
10	S	İ	Z	T	I	R	I	S	İ	N		
11	Y	A	M	A	E	M	A	L	İ			
12	M	E	N	A	J	E	B	A	R	O		

Yukarıdan Aşağıya:

1- Çok gürültü ederek herkesi tedirgin etmek anlamındaki '.... ayağa kaldırmak' deyimini / 'hibe'nin bir kısmı, 2- yönetim bakımından bir tür bağımsızlığı olan büyük il / natamam, noksan, 3- amiplerin yol açtığı- 4- Kürdistan'da bir dağ / eski bir uygarlık, 5-

başkaları, yabancılar / Kürtçe'de tanı, teşhis, 6- ruh / Kürtçe'de fidan, 7- 'sofu'nun ünsüzleri / 'dolu'nun ünsüzleri / Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kısaltılmışı, 8- başlamalarıyla bitmeleri arasında geçen zaman eşit olan (olaylar), 'senkronik / Amerikyum'un simgesi, 9- eski kültür ve sanat anıtlarını yakıp yıkmaya düşünce ve davranışı / 'vali'nin ünsüzleri, 10- 'gaf'in ünsüzleri / 'gak'ın ünsüzleri / bir harfin okunuşu / bir hayvan, 11- İsviçre'de bir nehir / ... Çığ soyadlı dünyaca meşhur Sümeroloji uzmanı, 12- 'takım'ın kısaltılması / Karadeniz'de bir şehir / haftanın bir günü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Hazırlayan: Sozdar Dersim

'Değerlerimizi Geleceğe Taşırmalıyız'

Bana göre sanat, geleneksel anlayışların, alışkanlıkların yanı başında kendini yeniden üretip aşarak, şekillenip gelişmiştir. Toplumsal farklılıklar, çelişkiler, acılar ve savaşlar olmasaydı, sanatçı bu kadar erdemli yola çıkmayacaktı belki de... Üretim ilişkilerinde ya da paylaşımındaki bu çapraşıklığın, artistik eda ve estetik kaygılara ifadenin de aracıdır sanat. Bu yanı sıra da erk otorite ile sürekli karşı karşıyadır. Yürüyüşü engellenmiş, yolu kesilmiştir. Sanatın belirgin çizgileri, halkın yaşayışına, sosyo-ekonomik yapısına, geleneklerine, karakterine, psikolojisine dayanır. Sanata ulusal renklerini kazandıran bu özelliştir. Her ulusal sanat, evrensel sanatın tamamlayıcı ögesidir. Sanatçının asıl işlevi bilineni değil, yok sayılanı, saklı tutulmuş, gizli kalanı açığa çıkarmaktır. Bağımlı olmadan, olup biteni doğru süzebilmeştir. Yaranmak gibi bir derdi de yoktur...' şeklinde tanımladığı sanat perspektifiyle yola çıkan Ressam Nevin Güngör Reşan, ünlü Kürt edebiyatçı, yazar, şair, mimar portrelerinin yer aldığı 110 parçadan oluşan kişisel resim sergisini

• Böyle bir düşünce nerden çıktı?

Şu ana kadar Kürdistan'ın değişik yerlerinde ve Kürt kurumlarında on dört sergi açtım. Özellikle buralarda açmamın nedeni; Kürt sanatını, Kürt edebiyatına katkı sunmaktır. Daha çok açan Kürt, izleyen Kürt, alan Kürt, satan Kürt olsun istedim. Bu nedenle kendi ülkemi, kendi kurumlarımı tercih etim. Ben de fikir kattım, onlar da çok güzel düşünceler sundular bana. Bu sonuçla projeler geliştirdim ve sergiler açtım. Tarihimizin, kültürümüzün gitgide kaybolmakla karşı karşıya. Gelecek kuşaklara bir şeyler bırakmak gerekiyordu. Dünya tarihine iz bırakacak olaylar, kişiler kendi resimlerini, portrelerini çizmişler, ama ne yazık ki bizim tarihimizde böyle bir şans olmadı. Kürtlerden sadece oğlu sanatçı olduğu için Şerefxanê Bitlisi'nin böyle bir şansını olmuştur.

• Kürtlerde daha önceleri bir portre çalışması olmuş mudur?

Yok. Kürt tarihinde portre çalışması ilktir. Daha önce şairlerin, sanatçıların, edebiyatçılarınki olmuştur ama Kürt ünlülerinin portresini ilk olarak ben çiziyorum.

• Bu projeniz kaç yıl sürdü?

2006 yılının onuncu ayında çizmeye başladım. 1,5 yılda çizim aşamasını bitirdim ve kitaplaştırmaya başladım. Bunun teknik işleriyle de uğraştım.

Mele Mustafa Barzani gibi şahsiyetlerin portreleri yer aldığı için bize yer vermediler. Şunu belirtmek istiyorum; başvurduğumuz mekanlar sol düşünceye yakın olan kesimlerdi. Maalesef mesele Kürtler olunca herkes kapısını kapatıyor ve sırt çeviriyor.

• Sergilerinize ilgi nasıl?

İlgi iyi. Özellikle öğrencilerin ilgisi yüksek. Yöresel yemeklerimize bir çok ünlümüzün aileleri ve dostları katıldı. Serginin açılışında bütün Kürtler bir araya geldiler. Orada ben büyük bir gururla dedim ki: 'Biz de varız ve de-

ğerlerimizle buradayız.' Ağlamak için kendimi çok zor tuttum. Zekiye Alkan'ın ablası geldi. Beni kutladı ve: 'Sen Zekiye'yi mezarından aldın ve bu insanların arasına soktun' dedi ve kendisini bağışlamamı, dışarı çıkıp ağlamak istediğini söyledi. Ben de çok duygulandım. Halen de duygulanıyorum.

• Bu çalışmada kişi veya kurumlardan maddi ve manevi destek aldınız mı?

Kimseden destek almadım. Bi-

raz da şunu anlatmak istiyorum; Kürt kadınları var ve isterse çok şeyi başarabilir. Ancak maalesef eşlerimiz siyaset yapıyor ve biz onları arkadan destekliyoruz. Cezaevlerine gidiyor, biz de oralara gidip onları destekliyoruz. Yani biz bize olmadık. Biz Kürt kadınları kendimize ayıracak zamanımız olmadı ve bunun için de kadın adına değer yaratamıyoruz. Hakikaten Kürt kadımı artık kendisi için bir şeyler yapmalı.

• Neden sadece ölü Kürt ünlülerinin ve aydınların portresini yaptınız?

Biliyorsunuz yüzyıllardır Kürtler hep bedeller ödüyor. Biz bunları yapmaya kalksak binlerce kitap çıkar. Kürdün binlerce kahramanı ve aydını var tarihten günümüze kadar. Ama günümüzün koşulları çok iyi, her şeyi saniyesine kadar kayıt altına alabilirsin. Eskiden bizim böyle bir şansımız yoktu. Ama bugün var ve bunu iyi bir şekilde değerlendirmek

gerekiyor. Benim yaptığım, kaybolma tehlikesiyle karşı karşıya kalan değerlerimizi, ünlülerimizi gün yüzüne çıkarmaktır.

• Sizce kadın resim sanatına ne kadar yakındır?

Sanat tarihine ve antolojilere baktığımızda binlerce erkek karşımıza çıkıyor. Daha çok kadının fiziğinden ve duygusundan beslenmişler. Ama bir kadın bile yok. Bence kadın kendi duygusunu ortaya çıkarmalı. Kadın, kendisi olsa ve kendisi için bir şeyler yapsa, daha güçlü kadın gerçeği ortaya çıkar. Tarihi kendisi çizmeli ve imzasını atabilmeli. Her sanat çalışmasında Kürt kadınının bunu çoktan hak ettiğine ve bunu başaracağına inanıyorum.

• Resimlerinizde daha çok

neleri dile getirmek istiyorsunuz?

Daha çok kadın bakışıyla bir Kürt kadımı olarak Kürt kültürü ve edebiyatını üzerine yoğunlaşıyorum. Kürt tarihine miras olacak umuduyla, bu alanda bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Ben de çok şeyler yaşayan biri olarak gördüklerimi ve yaşadıklarımı bir şekilde bu sanat dalıyla ifade etmek istiyorum. Bu şekliyle kendime ve halkıma yararlı olacağına inanıyorum.

• Serginizde sadece yedi Kürt kadın ünlü vardı?

Maalesef hem kadın ve hem de erkek bir çok ünlümüzün fotoğraflarına ulaşamadık. Çoğu yerlerdeki kurumlarımızın arşivlerine başvurduk, hatta devlet arşivlerine de baktık ona rağmen bu şahsiyetlerimizin bilgilerine ulaşamadık. Ancak araştırmalarımızdan vazgeçmeyi düşünmüyoruz. Şu anda elimdeki listede beş yüz kişilerin bilgisi var. Burada Kürt kurumlarına ve şahsiyetlerine bir çağrıda bulunmak istiyorum; lütfen gelin hep beraber kaybolmayla karşı karşıya olan değerlerimize hep beraber sahip çıkalım ve bir şeyler yapalım.

• Şimdiye kadar açtığınız sergilerde başınıza gelen bir olaydan bahsedermisiniz?

Dersim'de bir karma sergi açmıştım. Açılışı Belediye Başkanı tarafından yapılmıştı. Bir sivil polis de sergiyi geziyordu. Sivil polisin gözü bir tabloya takıldı. Onu inceledikten sonra yanıma gelip şöyle dedi: 'Ne yaptığınızı sanıyorsunuz?' Ben de; 'Vallahi benim yaptıklarım ortadadır. Tablolarımı siz nasıl görüyorsunuz öyledir' dedim. Tepki gösterdiği tabloda, işkence uygulamaları anlatılıyordu.

• Son olarak ileriki süreç çalışmalarınızdan ve projelerinizden bahsedermisiniz?

İleride imkanım olursa bu alandaki çalışmamı daha da ilerletmek, geliştirmek istiyorum. Önder, siyasetçi, sanatçı ve edebiyatçılarımızı bu şekilde yaşatmak istiyorum. Bunun için daha fazla gayret diyorum.

Reyhan Sarhan

çeşitli il ve farklı mekanlarda sergileyerek Kürtlerde bir ilke imza attı. İlk Kürt gazetesi Kürdistan'ın yayınlanmaya başlamasının 110. yılı anısına büyük bir çalışma olduğunu kabul etmek gerekir. Reşan ve eşi, birçok Kürt bölgesini gezmiş, tanıklarla konuşmuş, dönemin elbiseleri, yaşam tarzlarını araştırmış, çok zor olan portre çalışmalarına imza atmış. İçinde büyük bir emek ürünü olan bu çalışmaya ilişkin kendisiyle söyleştik.

• Ne zamandan beridir resimle ilgileniyorsunuz?

Mesela sergi açmak için pek çok yere başvurduğum ama bir çok kurum böyle bir sergiye kapı açmadı. Bazı kurumlar Mazlum Doğan,

ABONE FORMU

12 AYLIK

20 EURO

24 AYLIK

40 EURO

İsim:

Adres:

Telefon:

Banka Adı:

Hesap No:

TARİH:
YAPAN:

İMZA:

ABONE

NEWAYA JIN
Kempstraat 10 2572 GH
's-GRAVENHAGE
Nederland

Tel.: 0031 707851981
Fax: 0031 703881500

Almanya İçi Banka İsmi: Commerzbank
Konto No: 110571700 Blz: 38040007
Banka ismi: Postbank
Hollanda İçi: 9522686
Hollanda Dışı:

IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

*Yukarıda işaretlediğim sürenin bitiminden önce iptal etmediğim takdirde abone süresinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemeyi kabul ediyorum.

Nevin Güngör Reşan Kimdir?

Nevin Güngör Reşan 1965 yılında Siverek'te doğdu. İlk öğretimini Siverek'te orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. İki yıl stüdyo eğitimini aldı, dokuz yıl bu alanda çalıştı. İlk kişisel resim sergisini İstanbul Beyoğlu'nda MED-KOM Kültür Merkezi'nde açtı. Daha sonra: Diyarbakır Kültür Sarayı, Urfa Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Dersim Belediye Sarayı, Koksa Sanat Galerisi, Esenyurt Belediyesi, Van Kültür Sarayı, Hakkari Kültür Sarayı gibi birçok yerde kişisel ve karma sergiye katıldı. Her sergisinde sanatseverlerle kendi sanatsal yolculuğunun yeni tanıklıkları ile buluşan Nevin Güngör Reşan, İstanbul'da yaşıyor.